NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

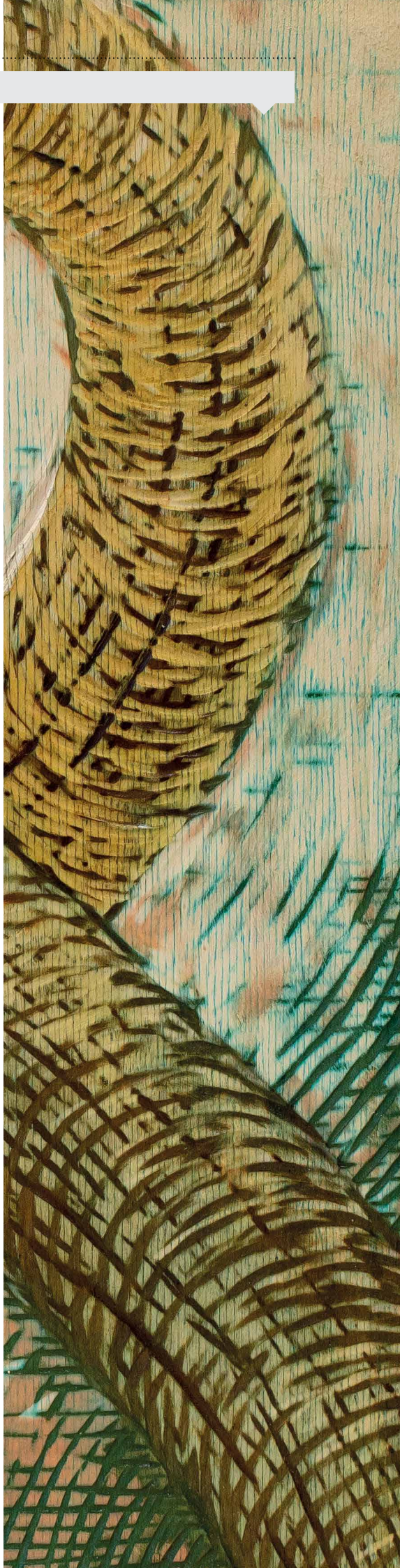
SLOVO, ČO UM AJ SRDCE VAŠE POSILNÍ...
KONŠTANTÍN FILOZOF: PROGLAS

2020 | ČÍSLO 1 | ROČNÍK XXIV.

OBSAH ČÍSLA 1/2020

Ceny rektora sú v správnych rukách ... 3
Rektor UKF vymenoval nových docentov ... 5
UKF má päť nových profesorov ... 6
Cena rektora za publikačnú činnosť ... 7
Bojovníci proti násiliu na ženách u prezidentky ... 7
UKF navštívil minister Miroslav Lajčák ... 8
Katedra translatológie vo výkonnej rade EMT ... 9
V termolaboratóriu o materiáloch ... 10
Stretnite sa s nami na veľtrhoch vzdelávania ... 11
Vzácne návštevy na našej univerzite ... 12
Na našej univerzite prednášal prof. Tarasti ... 15
Nacvičovali poskytovanie prvej pomoci ... 15
V divadle odovzdali Ceny Pavla Straussa ... 16
Reminiscencie na konferenciu Romologické diskurzy RODI 2019 ... 18
Embryotechnológie pre nevedcov zaujali ... 19
V hudobnom pavilóne tradičné jedlá aj piesne ... 34
Katalóg ekosystémových služieb Slovenska ... 22
Lingvafest 2019 ... 23
Rastliny, rovnako ako ľudia, pociťujú stres ... 24
Súťaž Mladý prekladateľ pozná svojich víťazov ... 26
Na UKF zavítal Vladimír Merta ... 28
Stretnutie s juhoafrickým básnikom ... 28
Seminár o možnosti získania dvojitého diplomu ... 29
Beseda s Antonom Balážom a Monikou Adamickou ... 29
Florence roka 2019: naša študentka tretia ... 30
Komiksom za ľudské práva ... 31
Ocenili úspešných študentov ... 32
Špičkové hudobné aj výtvarné umenie ... 34
Erasmus Village priniesla virtuálnu cestu svetom ... 36
Festival slobody ... 37
Za zábermi cestoval do Ghany i Bangladéša ... 38

Tiráž

Náš čas • periodikum Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre • ročník 24 • január 2020 • číslo 1 (151) • vydáva: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 1, 949 74, Nitra • Časopis je zdarma rozširovaný na akademickej pôde • Registrovaný je na Ministerstve kultúry SR pod číslom EV 1260/08 • ISSN 1338 – 3272 • IČO vydavateľa - IČO 00 157 716 • Periodicita: 10 čísiel ročne • Náklad: 1 000 ks

Výkonná redaktorka: Mgr. Jana Krajčovičová • redaktorka: Ing. Jana Černáková • technická redaktorka: Ing. Mgr. Tatiana Palkovičová • grafická úprava, sadzba a fotografie: Lubo Balko (LB) • Tel.: 037/6408 030 • e-mail: jkrajcovicova@ukf.sk, jcernakova@ukf.sk, tpalkovicova@ukf.sk, lbalko@ukf.sk

Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu zaslaných textov. Články, ich časti a fotografie je možné ďalej používať len so súhlasom redakcie. • Obálka: Ľubo Bereš: Nedokončené nekonečno. Pedagóg KVTaV PF UKF, vystavujúci na výstave Šesťdesiatka/Sixty, v rámci festivalu Konfrontácie (foto: LB).

CENY REKTORA SÚ V SPRÁVNYCH RUKÁCH

Za mimoriadne výsledky prof. Libor Vozár udelil ceny v štyroch kategóriách: za monografické dielo, pedagogický výstup - vysokoškolské učebnice, umelecký výstup a za projektovú činnosť.

V prítomnosti rektora, prorektorov, dekanov, prodekanov a ďalších zástupcov akademickej obce univerzity sa 21. novembra 2019 v Sieni Konštantína Filozofa zišli kandidáti na udelenie Ceny rektora za vedeckú, umeleckú a ďalšiu tvorivú činnosť za rok 2018.

Slávnostný ceremoniál viedla prorektorka UKF pre vedecko-výskumnú činnosť prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD., ceny odovzdával rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc. Za mimoriadne výsledky v spomenutých oblastiach ich udelil pracovníkom našej univerzity v štyroch kategóriách: za monografické dielo, za pedagogický výstup - vysokoškolské učebnice, za umelecký výstup a za projektovú činnosť.

Po odovzdaní cien rektor prof. Vozár prítomným poďakoval za to, že robia vedeckú, umeleckú či inú činnosť na kvalitatívne vysokej úrovni, dekanom fakúlt poďakoval za ich návrhy na ocenenia.

„Vedecká činnosť a vzdelávanie je na vysokých školách veľmi úzko prepojené. Spoločne s nami momentálne prežívate eufóriu z budúcej akreditácie v podobe čítania akreditačných štandardov a máte napokon skúsenosti aj z predošlého obdobia akreditácie. Viete, že základ akejkoľvek akreditácie, ktorá znamená spôsobilosť uskutočňovať vzdelávanie na bakalárskom, magisterskom i doktorandskom stupni alebo uskutočňovať habilitačné konanie, sa odvíja od výsledkov vedeckej činnosti na pracovisku ale, samozrejme, aj od výsledkov vzdelávania. Kvalifikačný rast ktoréhokoľvek zamestnanca je založený na tom, že ak chce úspešne absolvovať doktorandské štúdium alebo sa stať docentom či profesorom, musí dať na stôl svoje odborné výsledky. Musí vedieť nielen rozprávať, ale aj nejakú konkrétnu vedeckú činnosť naplánovať, realizovať a doviesť ju do úspešného konca," prihovoril sa ocenenému rektor prof. Vozár.

Doplnil, že na našej škole je tradíciou plošne oceňovať kvalitné publikácie, ktoré sa objavujú vo vedeckých databázach, ale okrem tohto oceňovania má rektor priestor oceňovať aj na základe návrhov dekanov - monografie, vedecké publikácie, učebnice, projekty či umeleckú činnosť. Tento mechanizmus pokladá prof. Vozár za veľmi správny, lebo sa takto identifikuje to najlepšie, čo na fakultách je.

„A momentálne to najlepšie, čo sme mali alebo máme na základe identifiká-

torov výsledkov v uplynulom období, ste vy so svojimi výsledkami. Významne nimi prispievate k zvyšovaniu kvality vzdelávania a k veľmi dobrej reputácii a imidžu našej univerzity. V dnešnom svete, kde jednotlivci aj inštitúcie musia zápasiť o svoju existenciu, o svoje dobré meno, sú kvalitné výsledky tou najlepšou vizitkou," skonštatoval rektor. „Gratulujem vám k týmto výsledkom aj k oceneniu, ktoré bude pre vás, ako verím, povzbudením k tomu, aby sme sa stretli na podobnom oceňovaní už pri slávnostnom otvorení nového akademického roka."

Cenu rektora za monografické dielo si prevzali:

- **PaedDr. Anna Sandanusová, PhD., a kol.**, (FPV), za dielo Reflexia aktuálnych poznatkov o kompetenciách učiteľa (1. vydanie)
- **Ing. Ľudmila Mazúchová, PhD.**, (FSŠ), za dielo Riadenie pracovnej motivácie zamestnancov sieťových a nezávislých hotelov
- **doc. PhDr. Miloš Šlepecký, CSc., a prof. MUDr. Ján Praško Pavlov, CSc.**, (FSVaZ), za dielo Třetí vlna v kongnitivně-behaviorální terapii
- **Mgr. Miroslav Palárik, PhD., Mgr. Alena Mikulášová, PhD., doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD., a PhDr. Róbert Arpáš, PhD.**, (FF), za dielo The City and Region Against the Backdrop of Totalitarianism
- **doc. Ing. Ivana Tureková, PhD., doc. PaedDr. Danka Lukáčová, PhD., a doc. PaedDr. Gabriel Bánesz, PhD.**, (PF), za dielo Monitorovanie faktorov pracovného prostredia v školách

Cenu rektora za pedagogický výstup – vysokoškolské učebnice dostali:

- **prof. RNDr. Monika Martiniaková, PhD., a kol.**, (FPV), za učebnicu Toxikologická biológia živočíchov a človeka (1. vydanie)
- **dr. habil. PaedDr. Kristián Benyovszky, PhD.**, (FSŠ), za učebnicu Megközelítési szempontok a populáris irodalom és kultúra tanulmányozásához (Výskumné aspekty populárnej literatúry a kultúry)
- **doc. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD., a kol.**, (FF), za učebnicu Archeológia pravekých domácností (1. vydanie)
- **doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD., a PaedDr. Alexandra Pavličková, PhD.**, (PF), za učebnicu Voľný čas a výchova mimo vyučovania (1. vydanie)

Cenu rektora za umelecký výstup si prevzala:

- **Mgr. Jana Pastorková, ArtD.**, (PF), za umelecké vystúpenie na hudobnom festivale Les Clefs de Notre Dame la Grande – Festival des Suite set Doble-suites 2018 v Poitieras (Francúzsko)

Cenu rektora za projektovú činnosť získali:

- **prof. h. c. prof. Dr. MVDr. Jozef Laurinčík, DrSc.**, (FPV), zodpovedný riešiteľ projektu VEGA 1/0022/15: Nukleologenéza a transkripcia rDNA embryí po prenose jadierka
- **RNDr. Štefan Balla, PhD.**, (FSŠ), koordinátor za UKF projektu Erasmus+ 2016-1-BG01-

KA203-023719 DigiThink: Design thinking for digital inovation
- **PhDr. Andrea Solgajová, PhD.**, (FSVaZ), zodpovedná riešiteľka projektu VEGA 1/0438/16: Osobnostné a situačné prediktory zvládania záťaže u pacientov s kardiovaskulárnym ochorením
- **doc. RNDr. Daša Munková, PhD.**, (FF), zodpovedná riešiteľka projektu APVV-14-0336: Typológia chýb strojového prekladu do slovenčiny ako flektívneho typu jazyka
- **doc. Ing. Ivana Tureková, PhD.**, (PF), zodpovedná riešiteľka projektu KEGA 014UKF-4/2016: Manuál predikovania kvality prostredia v školských budovách

Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií,
foto: JČ

REKTOR UKF VYMENOVAL NOVÝCH DOCENTOV

Docentské dekréty si prevzali Dr. Peter Boleček, Dr. Beáta Piršelová, Ing. Viera Petlušová, Dr. Pavol Šteiner a Dr. Ľubor Pilárik.

Päť nových docentov našej univerzity vymenoval rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., 28. novembra 2019. Z jeho rúk si docentské dekréty prebrali RNDr. Peter Boleček, PhD., RNDr. Beáta Piršelová, PhD., Ing. Viera Petlušová, PhD., PhDr. Pavol Šteiner, PhD., a PhDr. Ľubor Pilárik, PhD. Majú za sebou habilitačné prednášky a obhájili habilitačné práce pred Vedeckými radami Fakulty prírodných vied, Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva a Filozofickej fakulty UKF v Nitre.

Obhájili habilitačné práce

Dr. Peter Boleček je pracovníkom Katedry botaniky a genetiky FPV UKF, obhájil habilitačnú prácu s názvom Variabilita antioxidantov borovice horskej (Pinus mugo Turra), borovice lesnej (Pinus sylvestris L.) a ich hybridného roja.

Dr. Beáta Piršelová je tiež pracovníčkou Katedry botaniky a genetiky FPV UKF, obhájila habilitačnú prácu s názvom Vybrané aspekty tolerancie sóje fazuľovej a kukurice siatej na ióny kadmia, olova a arzénu.

Ing. Viera Petlušová je pracovníčkou Katedry ekológie a environmentalistiky FPV UKF, obhájila habilitačnú prácu s názvom Význam vybraných faktorov prostredia pri hodnotení erózie pôdy v podmienkach nížinnej pahorkatiny.

Dr. Pavol Šteiner je pracovníkom Katedry muzeológie FF UKF, obhájil habilitačnú prácu s názvom Babylon armád 1. Boje medzi Ipľom a Hronom, zima 1944 – 1945. Babylon armád 2. Boje medzi Hronom a Váhom, február - apríl 1945.

Dr. Ľubor Pilárik je pracovníkom Katedry psychologických vied FSVaZ UKF, obhájil habilitačnú prácu s názvom Kariérové rozhodovanie adolescentov. Osobnostné a emočné aspekty ťažkostí a stratégií kariérového rozhodovania.

Slávnostný akt odovzdania dekrétov viedol prorektor pre vonkajšie vzťahy a sociálne veci doc. PaedDr. Miroslav Tvrdoň, PhD., prítomní boli prorektori a dekani fakúlt UKF.

Kontinuita pedagogickej a vedeckej práce

Novovymenovaným docentom prítomní zablahoželali a popriali veľa úspechov v ďalšej práci i šikovných študentov. Prihovoril sa im rektor prof. Libor Vozár. Skonštatoval, že noví docenti sú zárukou ďalšej existencie školy a akademického života.

„Dnes ste ústrednými postavami tejto slávnosti vy, ktorí ste svojimi výsledkami najmä v oblasti vedy ukázali, že ste hodní toho, aby ste boli tvorčími osobnosťami vo svojich odboroch, prípadne aj v širšom kontexte. Vedecko-pedagogický titul docent nie je len o vede, ale aj o vzdelávaní. Bol by som preto veľmi rád, keby ste vaše dnešné menovanie vnímali nielen ako ocenenie doterajšej práce, ale aj ako výzvu pre ďalšie obdobie a popri svojej vedeckej práci sa venovali aj študentom, pretože to je jedna z nosných úloh akademického života našej univerzity," zdôraznil rektor Libor Vozár.

„Kľúčovým prvkom je kontinuita práce - či už u docenta alebo profesora – nielen v oblasti pedagogickej, ale aj na poli vedy. Úprimne vám želám, aby vás tento titul motivoval do ďalšej vedeckej činnosti v prospech získania profesorského titulu v rozumne krátkom čase."

Vychovávať nasledovníkov a pritom sami rásť

V mene svojom i v mene ostatných novovymenovaných docentov sa slova ujal doc. Ľubor Pilárik. Poznamenal, že spolu s kolegami má za sebou rušné obdobie plné prípravy na habilitačné konanie, habilitačnú prednášku, ale aj množstvo administratívy, a to všetko pri bežnom zahltení výučbou, vedou i praxou.

„Dnešný deň pre mňa, pre nás, znamená prirodzený, i keď náročný medzník na ceste k tomu, aby sme boli schopní posúvať kľúčové poznatky z našich odborov študentom takým spôsobom, ktorý bude pre nich zrozumiteľný a užitočný. Rozvíjať svoje odbory, vychovávať našich nasledovníkov a pritom sami rásť. Dnešný deň je symbolom akceptácie našej pedagogickej a vedeckej činnosti autoritami v našich odboroch. Zároveň je

to aj záväzok, ktorý cítim voči odboru, univerzite i študentom," potvrdil v mene všetkých doc. Pilárik.

Verí, že neustrnú, že sa neuspokoja s „trojpísmenkovým stavom". Práve naopak, tento deň je podľa jeho slov novým odrazovým mostíkom k tomu, aby vzdelávanie i vedu vo svojich odboroch rozvíjali v súlade s domácimi i zahraničnými trendmi a ukázali verejnosti, že pri slovku „docent" nejde o prázdny titul. Že je za ním kus dobre odvedenej práce a perspektíva ďalšieho rozvoja. „Verím, že tieto záväzky nesklameme a budeme aj naďalej dôveryhodnými reprezentantmi našej alma mater," dodal doc. Pilárik.

Ing. Jana Černáková,
R - Oddelenie médií, foto: JČ

UKF MÁ PÄŤ NOVÝCH PROFESOROV

Prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová v decembri 2019 formálne vymenovala 26 nových profesorov. Ako informoval hovorca Zuzany Čaputovej Martin Strižinec, vzhľadom na prezidentkin zdravotný stav im vymenovacie dekréty odovzdal vedúci Kancelárie prezidenta SR Štefan Rozkopál.

Medzi vymenovanými profesormi je päť pedagógov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Vymenovací dekrét si prevzali: doc. PhDr. Noémi Beljak Pažinová, PhD., zamestnankyňa Katedry archeológie Filozofickej fakulty, odbor archeológia, doc. Mgr. Štefan Beňuš, PhD., zamestnanec Katedry anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty, odbor cudzie jazyky a kultúry, doc. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD., zamestnankyňa Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty, odbor pedagogika, doc. PaedDr. Ctibor Határ, PhD., zamestnanec Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty, odbor pedagogika, a doc. RNDr. František Strejček, PhD., zamestnanec Katedry botaniky a genetiky Fakulty prírodných vied, odbor biológia.

Všetkým vymenovaným profesorom srdečne blahoželáme.

Spracovala: Mgr. Tímea Kamenická,
R – Kancelária rektora, foto: archív prof. Noémi Beljak Pažinovej

CENA REKTORA ZA PUBLIKAČNÚ ČINNOSŤ

Rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., koncom roka 2019 udelil Cenu za medzinárodne akceptovanú publikačnú činnosť zamestnancom univerzity na plný pracovný úväzok a doktorandom v dennej forme štúdia za publikácie evidované v databázach Web of Knowledge a Scopus za obdobie vykazovania október 2018 – september 2019. Podmienkou pre udelenie Ceny rektora bola evidencia publikácie v knižničnom informačnom systéme UKF (KIS) a uvedenie oficiálnej afiliácie univerzity v príspevku.

Celkovo bolo ocenených 241 vedeckých prác v časopisoch vrátane kapitol vo vedeckých monografiách v zahraničných vydavateľstvách a 136 prác v zborníkoch. Autorom publikácií – 234 zamestnancom bola udelená cena formou priznania mimoriadnych odmien a 44 doktorandom formou priznania motivačných štipendií.

Veľmi nás teší nárast v kategórii kapitoly vo vedeckých monografiách vydaných v zahraničných vydavateľstvách evidovaných v databázach WoK a Scopus (5 publikácií autorov prof. RNDr. Klaudia Jomová, PhD. – FPV, Mgr. Simona Klimková, PhD. – FF, Mgr. Martin Boszorád, PhD. – FF, doc. PaedDr. Eva Stranovská, PhD. – FF, prof. PaedDr. Alena Hašková, CSc. – PF). V roku 2018 bola v tejto kategórii ocenená iba jedna publikácia.

Nárast sme zaznamenali aj v medzinárodne akceptovanej publikačnej aktivite doktorandov, v porovnaní s predchádzajúcim hodnoteným obdobím sa počet doktorandov publikujúcich práce v časopisoch a zborníkoch v indexovaných databázach zvýšil o 40 percent.

Všetkým oceneným gratulujeme a prajeme im veľa tvorivej energie do ďalšej vedeckej práce spojenej s medzinárodne akceptovanou publikačnou činnosťou. (Zoznam ocenených nájdete na www.ukf.sk/verejnost/aktuality/udalosti.

Prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.,
prorektorka pre vedecko-výskumnú činnosť UKF, R – Oddelenie pre vedecko-výskumnú činnosť

BOJOVNÍCI PROTI NÁSILIU NA ŽENÁCH U PREZIDENTKY

Na stretnutí Ivan Rác zastupoval Ústav romologických štúdií FSVaZ UKF.

Prezidentka Zuzana Čaputová koncom roka 2019 prijala zástupkyne a zástupcu mimovládnych organizácií a akademickej pôdy, venujúcich sa problematike násilia na ženách a pomoci obetiam násilia. Na stretnutí sa okrem iných zúčastnil aj Ivan Rác, ktorý zastupoval Ústav romologických štúdií FSVaZ UKF.

Problémom, na ktorý odborníci upozorňujú, je nedostatok inštitucionalizovanej podpory žien a detí a časté spochybňovanie alebo zľahčovanie situácie. Tá je pritom naozaj vážna. Každá tretia žena na Slovensku zažila fyzické alebo sexuálne násilie a až štvrtina žien zažila násilie od vlastného partnera. Každá desiata žena bola znásilnená alebo sexuálne napadnutá a až polovica všetkých žien zažila sexuálne obťažovanie. V našej spoločnosti absentuje rázna odpoveď na násilie v podobe efektívneho sankcionovania páchateľov, ale absentuje aj jeho spoločenské odsúdenie, keďže iba 67 % občanov si myslí, že domáce násilie na ženách je neprijateľné a malo by byť trestané, spomenula po stretnutí prezidentka. Bezpečnosti žien nenapomáha ani to, že diskusia o násilí páchaného na ženách sa spravidla otáča k nesúvisiacim ideologickým otázkam a ignoruje sa samotná existencia takéhoto násilia.

PhDr. Ivan Rác, PhD.,
FSVaZ – Ústav romologických štúdií,
foto: www.prezident.sk

UKF NAVŠTÍVIL MINISTER MIROSLAV LAJČÁK

Študentom prednášal o Slovensku a Európskej únii v multipolárnom svete, s predstaviteľmi univerzity hovoril o štúdiu a medzinárodných aktivitách.

Rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., koncom novembra 2019 prijal ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslava Lajčáka. Na pracovnom stretnutí bola za UKF prítomná aj prorektorka pre medzinárodné vzťahy PhDr. Martina Pavlíková, PhD., prorektorka pre vzdelávanie prof. Jana Duchovičová a dekanka Filozofickej fakulty UKF doc. Jarmila Maximová.

Rektor UKF ministrovi Miroslavovi Lajčákovi predstavil fakulty UKF a študijné odbory, informoval ho aj o zahraničných študentoch na UKF. Prorektorka Pavlíková oboznámila ministra s medzinárodnými aktivitami UKF. Zdôraznila, že UKF z úrovne rektorátu rozvíja medzinárodnú spoluprácu v oblasti vedeckej, vzdelávacej, kultúrnej a výskumnej najmä prostredníctvom medzinárodného projektu Erasmus+ KA103 (krajiny EÚ) a KA107 (krajiny mimo EÚ) a prostredníctvom projektu Internacionalizácia.

V rámci projektu Erasmus+ KA107 (krajiny mimo EÚ) v oblasti vzdelávania UKF doposiaľ nadviazala spoluprácu so vzdelávacími a vedecko-výskumnými inštitúciami v Kanade, USA, Gruzínsku, na Ukrajine, v Číne, Argentíne, Bielorusku a Rusku. Najväčší podiel na medzinárodných mobilitách (výmenné pobyty pedagógov a študentov) postavených na medzinárodných akademických kontaktoch má Filozofická fakulta UKF. Univerzita má v súčasnosti 76 aktuálnych medzinárodných bilaterálnych dohôd o akademickej spolupráci podpísaných na úrovni rektorov.

Minister Miroslav Lajčák bol tiež informovaný o tom, že UKF má aktívne kontakty s približne dvadsiatimi veľvyslanectvami, s ktorými realizuje rôzne odborné prednášky, putovné výstavy a koncerty pre zamestnancov a študentov UKF a zároveň aktívne spolupracuje s veľvyslancami zastupiteľských úradov SR v zahraničí.

Dekanka FF UKF doc. Jarmila Maximová predstavila ministrovi Lajčákovi vzdelávanie študentov Filozofickej fakulty v oblasti cudzích jazykov a translatológie.

Minister Miroslav Lajčák navštívil UKF v rámci prednášky, ktorá sa uskutočnila 21. novembra 2019 v hlavnej budove univerzity na Tr. A. Hlinku 1. Prednášal na tému Slovensko a Európska únia v multipolárnom svete. Prednáška spojená s diskusiou bola organizovaná v rámci projektu MZVaEZ SR v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku pod názvom Vzdelávanie žurnalistov. Prednášku organizačne zabezpečila Filozofická fakulta UKF.

PhDr. Martina Pavlíková, PhD., prorektorka pre medzinárodné vzťahy, foto: LB

KATEDRA TRANSLATOLÓGIE VO VÝKONNEJ RADE EMT

Mgr. Emília Perez, PhD., v oficiálnej voľbe uspela po predstavení svojich vízií a rozhovoroch so zástupcami všetkých programov v konkurencii 16 kandidátov.

Katedra translatológie Filozofickej fakulty UKF má dvojnásobnú radosť – okrem toho, že ju opäť ako jedinú na Slovensku zaradili do prestížnej medzinárodnej siete Európskej komisie European Master's in Translation (EMT), bola do výkonnej rady tejto siete zvolená vedúca katedry Mgr. Emília Perez, PhD.

Výkonná rada je stálym prvkom vo fungovaní siete EMT a má 10 členov volených na obdobie piatich rokov. Voľbu tých nových organizátori vlani spojili so slávnostným odovzdávaním certifikátov, ktoré sa uskutočnilo v októbri na pôde Generálneho riaditeľstva pre preklad Európskej komisie v Bruseli.

„Pre mňa osobne je to už v tejto fáze úžasná skúsenosť a túto úlohu beriem veľmi zodpovedne, keďže si i na príklade nášho programu uvedomujem, koľko zmien a inovácií sa nám vďaka sieti EMT na katedre podarilo zaviesť," povedala nám dr. Perez. V oficiálnej voľbe uspela po predstavení svojich vízií a rozhovoroch so zástupcami všetkých programov v konkurencii 16 kandidátov.

Profesia prekladateľa musí kráčať s dobou

Povinnosti na úrovni Výkonnej rady EMT sa začínajú dňom zvolenia – dr. Emília Perez momentálne pracuje v prípravnej fáze s kolegami zo Španielska, Anglicka, Francúzska, Rakúska, Írska, Belgicka a Českej republiky na identifikácii aktuálnych otázok a trendov v profesii prekladateľa.

„Tá sa mení veľmi rýchlo, keďže musí promptne reagovať na aktuálny spoločenský i technologický vývoj," hovorí translatologička. „Hlavnou témou je stále profesionálna príprava budúcich prekladateľov tak, aby napríklad absolvent z Nitry bol uplatniteľným i v širšom európskom kontexte, odborná špecializácia prekladateľov, no taktiež ich trhová pripravenosť. Po tejto fáze bude pred nami stáť otázka, ako nájsť v jednotlivých regiónoch spôsoby, ako sa k týmto oblastiam v praktickej výučbe postaviť čo najzodpovednejšie, keďže medzi niektorými regiónmi v sieti sú, samozrejme, rozdiely vo fungovaní univerzít."

Prepojenie s praxou prináša výsledky

Nitrianska Katedra translatológie úzko spolupracuje s praxou a ponúka pre študentov jedinečné možnosti na ďalšie vzdelávanie. Ako nám povedal študent na magisterskom stupni Michal Zervan, práve široké spektrum činností, ktorým sa katedra venuje, je veľmi prospešné pre vzdelávanie, výskum, ale aj pre prípravu študentov na prax: „Za osobitnú zmienku určite stojí veľké množstvo podujatí a workshopov pre študentov. No a ocenením medzinárodným certifikátom kvality EMT sa Katedra translatológie UKF zviditeľňuje a vyčleňuje spomedzi všetkých katedier s podobným zameraním na Slovensku".

Hoci absolvent katedry Oskar Salay informáciu o certifikáte počas štúdia veľmi neregistroval, so štúdiom bol spokojný. „Jednoznačne je to známka kvality univerzity v oblasti translatológie, určite je to veľké plus aj ako známka prestíže," hodnotí tlmočník a prekladateľ na voľnej nohe.

Certifikát EMT potvrdzuje kvalitu katedry

Štúdium prekladateľstva rozhodne nie je jednoduché – svoje o tom vie čerstvá absolventka Adriana Bukaiová. Oceňuje, že pedagógovia odovzdávajú svojim študentom nielen teoretické znalosti, ale aj mnoho rád z vlastných skúseností. „Semináre s odborníkmi, prednášky, workshopy a medzinárodné konferencie prispeli k tomu, aby sme sa ako študenti a budúci absolventi mohli lepšie oboznámiť so skutočným svetom prekladateľstva a tlmočníctva," spomína. „Mohli sme sa stretnúť a priamo komunikovať s prekladateľmi, tlmočníkmi a odborníkmi, o ktorých sme predtým len čítali v knihách a príručkách."

Certifikát EMT sa podľa Adriany v mnohom odráža aj na kvalite výučby. Pedagógovia sa snažia svoje predmety koncipovať tak, aby poskytli nielen teoretické či praktické znalosti, ale aj dnes pre prácu prekladateľa nevyhnutné tech-

nické zručnosti, akými sú napríklad práca s rôznymi CAT toolmi, titulkovacími programami a podobne. „Jednoducho povedané, oboznámiť nás so všetkými ´nástrahami´, s ktorými sa prekladateľ/tlmočník pri vykonávaní svojho povolania môže stretnúť, povedzme s problematikou autorských práv a licencií," vysvetľuje Adriana, ktorá v súčasnosti pracuje ako vendor manažérka v prekladateľskej agentúre v Bratislave a popritom sa aktívne venuje audiovizuálnemu prekladu.

Jediná na Slovensku

Katedra translatológie Filozofickej fakulty UKF sa prvýkrát stala členom siete EMT a dosiahla medzinárodné uznanie i prestížne označenie logom EMT už v roku 2011. Je jedinou na Slovensku (v susednej Českej republike je to iba Karlova univerzita). Pod značkou European Master's in Translation (EMT) sú združené najlepšie univerzitné pracoviská členských a vybraných nečlenských krajín Európskej únie, zabezpečujúce výučbu študijného programu prekladateľstvo (a tlmočníctvo), ktoré prešli prísnym výberom posudzovateľov pod vedením Generálneho riaditeľstva pre preklady Európskej komisie. V súčasnosti sa certifikátom EMT môže pýšiť celkovo 81 univerzitných pracovísk.

Mgr. Jana Krajčovičová,
R – Oddelenie médií,
foto: archív Emílie Perez

V TERMOLABORATÓRIU O MATERIÁLOCH

Fyzika je popri náročnej teórii aj vzrušujúcou oblasťou neustáleho objavovania vlastností a súvislostí. Praktickú prácu vedca v termofyzikálnom laboratóriu si vyskúšali štvrtáci zo Športového gymnázia zo Spojenej školy na Slančíkovej ulici v Nitre. Komorná skupinka šiestich študentov (z priestorových i didaktických dôvodov) si lepší praktický seminár z fyziky nemohla predstaviť. Pracovníci Katedry fyziky Fakulty prírodných vied UKF - odborný asistent RNDr. Tomáš Húlan, PhD., a interný doktorand Mgr. Omar Al-Shantir - ich oboznámili s rôznymi prístrojmi a laboratórnymi meraniami, s akými sa na strednej škole nemajú šancu stretnúť.

Podujatie v rámci Týždňa vedy a techniky na UKF 2019 s názvom Stredoškolské termolaboratórium bolo praktickým workshopom, ktorý popri teórii študentom poskytol mnoho praktických poznatkov. „Po prezentácii laboratória a priblížení našej výskumnej práce sme študentom bližšie predstavili niektoré prístroje. Potom si vyskúšali prípravu surovín na výrobu keramických materiálov a ich tvarovanie," popisuje RNDr. Tomáš Húlan zameranie workshopu.

Materiál, na ktorom následne prevádzali merania, si mali študenti najprv sami vypáliť, ale vzhľadom na časovú náročnosť procesu im katedra poskytla už vyrobené keramické vzorky. Okrem nich použili aj vzorky z kovu a skla.

„Úlohou študentov bolo experimentálne stanoviť rôzne materiálové parametre, napríklad Youngov modul pružnosti v ťahu. Prakticky sme im teda priblížili materiálový výskum, ktorý tu na Katedre fyziky robíme, alebo by sme to inak mohli nazvať aj materiálové inžinierstvo z oblasti tradičnej keramiky," dodal RNDr. Húlan.

Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií, foto: JČ

STRETNITE SA S NAMI NA VEĽTRHOCH VZDELÁVANIA

Výberom vysokej školy, študijného zamerania a študijného programu si podľa rektora UKF mladí ľudia vlastne predurčujú svoju životnú kariéru.

Jedným z populárnych spôsobov, akým môže univerzita dať o sebe vedieť, je účasť na veľtrhoch vzdelávania. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre sa aj v roku 2019 prezentovala na viacerých podujatiach, ďalšie ju ešte len čakajú. Jedným z nich bol nitriansky Gaudeamus®. Tento európsky veľtrh pomaturitného a celoživotného vzdelávania sa konal na výstavisku Agrokomplex a záštitu nad ním prevzali viacerí verejní činitelia, medzi nimi aj rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc. Okrem neho sa slávnostného otvorenia zúčastnili aj zástupcovia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Veľvyslanectva Českej republiky na Slovensku, NSK a SPU v Nitre.

Informácie z prvej ruky pomôžu s výberom budúceho štúdia

Ako povedal rektor UKF L. Vozár, v súčasnosti sa veľa rozpráva o kvalite vysokých škôl. „Vysokoškolské vzdelávanie je cesta k lepšiemu životu, k lepšiemu platu, k výberu lepšieho povolania. Osemnásťroční ľudia stoja na prahu týchto rozhodnutí, pretože výberom vysokej školy, výberom študijného zamerania a výberom študijného programu si vlastne predurčujú svoju životnú kariéru. Myslím si, že je veľmi dobré, keď mladí ľudia majú možnosť získať informáciu o vysokej škole takpovediac z prvej ruky.“

Organizátori sa na veľtrhu Gaudeamus vždy snažia vytvoriť kvalitné prostredie pre návštevníkov, aby ich rozhodnutia a výber budúceho štúdia boli naozaj fundované. Naša univerzita sa prezentovala expozíciou všetkých piatich fakúlt. Ich zástupcovia informovali v univerzitnom stánku potenciálnych študentov, výchovných a kariérnych poradcov, pedagógov, ale i ostatných návštevníkov o možnostiach štúdia na našej univerzite, podmienkach prijatia na štúdium, jazykovom vzdelávaní, štipendiách a odpovedali na množstvo otázok, týkajúcich sa života na univerzite, ale i možností uplatnenia na trhu práce.

Univerzita reaguje na potreby praxe

Veľtrh Gaudeamus je výnimočný širokou ponukou sprievodných programov, informačných zdrojov a poradenstva, ktoré môžu študenti pri voľbe vysokej školy využiť. Najvýznamnejším sprievodným programom boli prednášky vystavujúcich škôl, ktorých nosnými témami boli podmienky prijímacieho konania a štúdia v školskom roku 2019/2020 aj informácie zo zákulisia štúdia priamo od študentov a absolventov vysokých škôl. Naša univerzita túto príležitosť naplno využila – komplexné informácie o UKF prítomným poskytla prorektorka pre vzdelávanie prof. doc. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD.

„Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre je víťazom Národnej ceny za kvalitu, preto sú naše aktivity i naďalej nasmerované na udržanie vysokej úrovne poskytovaného vzdelávania vo všetkých stupňoch a formách štúdia,“ informovala nás prorektorka J. Duchovičová.

„Keďže UKF vznikla z Pedagogickej fakulty, máme veľmi silnú tradíciu v príprave učiteľov a ponúkame absolútne voľnú kombináciu učiteľských študijných programov. Samozrejme, reagujeme na potreby praxe – k tradičným atraktívnym študijným programom preto pribudli napríklad programy hudba a zvukový dizajn, manažment vzdelávania a verejnej správy, pamiatková starostlivosť a kultúrne dedičstvo či špeciálna pedagogika a pedagogika osôb s poruchami učenia - od roku 2020 aj magisterský stupeň štúdia.“

Mgr. Jana Krajčovičová,
R – Oddelenie médií, foto: LB

VZÁCNE NÁVŠTEVY NA NAŠEJ UNIVERZITE

Veľvyslanci niekoľkých krajín aj čelní predstavitelia viacerých univerzít potvrdili návštevami ďalšiu spoluprácu s našou univerzitou.

Koncom roka 2019 na pôdu Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre zavítalo mnoho vzácnych návštev zo zahraničia. V rámci osláv 60. výročia vzdelávania na našej alma mater sa rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., stretol s **rektorom Univerzity svätého Cyrila a Metoda v Skopje prof. Nikolom Jankulovskim**, PhD. Diskutovali o rôznych formách súčasnej a budúcej spolupráce vo forme výmenných pobytov pedagógov a študentov v rámci programu Erasmus+. Rektor UKF odovzdal rektorovi Jankulovskému Pamätnú medailu UKF a novú publikáciu Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre a jej metamorfózy (Od Pedagogického inštitútu až po súčasnú UKF). Rektor prof. Jankulovski daroval rektorovi UKF vzácny umelecký artefakt - významný symbol macedónskej histórie a kultúry.

Rektor UKF prijal na našej škole tiež **mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Vietnamskej socialistickej republiky na Slovensku - J. E. Minh Trong Duonga**. Predstavitelia univerzity rokovali s veľvyslancom o rôznych prienikoch medzinárodnej spolupráce. Rektor prof. Libor Vozár predstavil veľvyslancovi zameranie univerzity, jej históriu a študijné odbory, predostrel aj možnosť uceleného štúdia na UKF pre študentov z Vietnamu. Prorektorka pre medzinárodné vzťahy UKF PhDr. Martina Pavlíková, PhD., informovala o možnosti medzinárodnej spolupráce v projekte Erasmus+ KA107. Doposiaľ sa do spolupráce s touto krajinou zapojila Katedra masmediálnej komunikácie, Katedra politológie a euroázijských štúdií a Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky Filozofickej fakulty UKF. Dekan Fakulty prírodných vied prof. RNDr. František Petrovič, PhD., veľvyslancovi predstavil študijné odbory fakulty. V závere veľvyslanec absolvoval prednášku pre študentov Katedry politológie a euroázijských štúdií FF, ktorú organizačne zabezpečil prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc.

Rektor UKF s rektorom Univerzity svätého Cyrila a Metoda v Skopje prof. Nikolom Jankulovskim.

Doctor Honoris Causa našej univerzity, profesor Abrahim Khan.

Významný kanadský filozof, Doctor Honoris Causa našej univerzity, šéfredaktor Toronto Journal of Theology, profesor Abrahim Khan z Torontskej univerzity prednášal pre študentov Katedry žurnalistiky FF UKF v Nitre. V prednáške v rámci projektu Internacionalizácia s názvom „Art as the shock of the new: modern art trends“ sa profesor Khan sústredil na autorov ako Andrey Bartenev, Alexander Florensky, František Balej a Rabindranath Tagore.

Cieľom návštevy bolo aj rozvíjanie ďalšej vedeckej spolupráce a príprava ďalších publikácií. Počas svojho pobytu sa prof. Khan stretol s rektorom UKF prof. RNDr. Liborom Vozárom, CSc., prorektorkou pre medzinárodné vzťahy PhDr. Martinou Pavlíkovou, PhD., prof. PaedDr. Zdenkou Gadušovou, CSc., prerokovali možnosti ďalšej spolupráce a začali s prípravou projektu Erasmus+ KA 107.

Na UKF prišla aj návšteva z Poľska - **rektor prof. Vozár prijal prof. Dr. Elžbietu Skorupsku-Raczyńsku, rektorku Akademie im. Jakuba z Paradyża so sídlom v meste Gorzow Wielkopolski**. Informovala o vzdelávacom systéme v Poľsku a predstavila študijné odbory ich školy. Spolu s rektorom UKF diskutovala

o prehĺbení spolupráce vo forme organizácie medzinárodných konferencií, workshopov, spoločných vedeckých publikácií a v neposlednom rade v rámci projektu Erasmus+. UKF má aktívnu spoluprácu s touto poľskou inštitúciou v oblasti humanitných vied a filozofie. Momentálne sa otvorila možnosť spolupráce cez Erasmus+, a to vo forme výmenných pobytov študentov a pedagógov, napríklad v oblasti masmediálnej komunikácie, pedagogiky, fyziky, turizmu a cudzích jazykov. V prípade záujmu môžu študenti UKF absolvovať 2-týždenný kurz poľského jazyka. Na záver stretnutia predstavitelia oboch inštitúcií podpísali bilaterálnu dohodu o medzinárodnej akademickej spolupráci – Memorandum of Understanding.

Rektor UKF tiež prijal **veľvyslanca Štátu Izrael. J. E. Boaz Modai prišiel v sprievode pani Tamar Natan**. V rámci stretnutia rektor prof. Libor Vozár predstavil štruktúru našej univerzity a informoval o vzdelávacom univerzitnom systéme na Slovensku. Prorektorka pre medzinárodné vzťahy PhDr. Martina Pavlíková oboznámila návštevu s medzinárodnými aktivitami UKF s akademickými inštitúciami v štáte Izrael v oblasti medzinárodných projektov, vedy, kultúry, vzdelávania, pracovných návštev pedagógov, ako aj v oblasti významných vedeckých medzinárodných publikácií pracovníkov UKF zameraných na židovskú kultúru a históriu. Rektor Libor Vozár i veľvyslanec J. E. Boaz Modai prejavili záujem o ďalšie rozvíjanie medzinárodnej spolupráce aj v projekte Erasmus+ KA107, ktorý by umožnil zintenzívniť spoluprácu UKF v oblasti výmenných pobytov študentov a pedagógov s univerzitami v Izraeli.

Fakultu prírodných vied navštívil **mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Gruzínska na Slovensku J. E. Revaz Gachechiladze, ktorý pôsobí aj ako profesor na Ivane Javakhishvili Tbilisi State University**. Veľvyslanca na UKF privítala prorektorka pre medzinárodné vzťahy PhDr. Martina Pavlíková, PhD., a dekan Fakulty prírodných vied prof. RNDr. František Petrovič, PhD. V rámci Katedry geografie a regionálneho rozvoja veľvyslanca privítal vedúci katedry prof. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD. Veľvyslanec prednášal pre pedagógov a študentov Katedry geografie a regionálneho rozvoja a pre študentov Katedry ekológie a environmentalistiky na tému Geopolitics of the South Caucasus. Po prednáške sa veľvyslanec stretol s tromi študentmi z Gruzínska, z ktorých dvaja študujú na Fakulte prírodných vied a jeden na Pedagogickej fakulte v rámci programu Erasmus+ KA107. Študenti z Georgian Technical University Tbilisi, ktorá je súčasným medzinárodným partnerom UKF v rámci Erasmu, vyjadrili veľkú spokojnosť s organizáciou štúdia na UKF.

Rektor našej univerzity podpísal tiež **bilaterálnu zmluvu o spolupráci s prestížnou Granadskou univerzitou** (založenou v roku 1531). Zmluva je výsledkom pracovnej návštevy prorektorky pre medzinárodné vzťahy Dr. Martiny Pavlíkovej na Granadskej univerzite (UGR) v júli 2019, pri ktorej sa stretla s pani Irene Pedreira Romero, vedúcou zahraničných vzťahov UGR, a oboznámila ju s dlhoročnou spoluprácou pracovníkov UKF prof.

Veľvyslanec Štátu Izrael J. E. Boaz Modai v sprievode pani Tamar Natan.

R. Králika, prof. C. Diatku a doc. P. Kondrlu s pracovníkom UGR Prof. José García Martinom. Výsledkom ich spolupráce je publikovanie niekoľkých monografií na tému Kierkegaard, vydaných na prestížnej Torontskej univerzite pod vedením prof. A. H. Khana v edícii Acta Kierkegaardiana, spoločné štúdie v databázovanom časopise (Xlinguae), prednášky na univerzitách v Granade a Nitre. Spolupráca sa prehĺbila aj s katedrou sociológie, najmä s vedúcou katedry Prof. Maria Dolores Martin-Lagos a pani prof. Dr. Monica Ortiz. Prorektorka Pavlíková oboznámila kolegov v Granade so začínajúcimi aktivitami prof. J. Zozuľaka a jeho spoluprácou s prof. Mailou García Amoros a prof. Panagiotou Papadopoulou (UGR, Centre of Byzantine, Modern Greek and Cypriot Studies). Poďakovanie za podporu pri rozvoji spolupráce patrí konzulke Dánskeho kráľovstva v Španielsku pani Annette Sahlertz, prof. Z. Gadušovej za významné ocenenie prof. J. G. Martina, ako aj za finančnú podporu aktivít spolupráce s UGR prof. C. Diatkom, CSc.

Prorektorka PhDr. Martina Pavlíková, PhD., prijala tiež zástupcov Udmurtskej štátnej univerzity v Iževsku (Ruská federácia). UKF v rámci projektu Erasmus+ KA107 navštívili prof. Natalia Kondrateva, PhD., dekanka Fakulty udmurtskej filológie, ugrofínskych štúdií a žurnalistiky Udmurtskej štátnej univerzity, a doc. Dimitrii Efremov, PhD., vedúci Katedry žurnalistiky, Fakulta udmurtskej filológie, ugrofínskych štúdií a žurnalisti-

ky tejto univerzity. Pracovné stretnutie sa konalo v prítomnosti dekanky FSŠ Dr. habil. PaedDr. Žofie Bárcziovej, PhD., prodekanky pre zahraničné vzťahy FSŠ Dr. habil. Mgr. Ildikó Vančo, PhD., a dr. habil. Istvána Kozmácsa, PhD., z Ústavu maďarskej jazykovedy a literárnej vedy FSŠ.

Dekanka Dr. habil. PaedDr. Bárcziová informovala prorektorku o doterajšej spolupráci FSŠ UKF s Udmurtskou štátnou univerzitou. Na základe doterajšej úspešnej spolupráce dekanka prof. Natalia Kondrateva, PhD., odovzdala Dr. Martine Pavlíkovej ďakovný list rektorky Udmurtskej štátnej univerzity Galiny Vitaljevny Merzlyakovej, adresovaný rektorovi UKF prof. Liborovi Vozárovi. PhDr. Pavlíková ponúkla rozšírenie spolupráce oboch inštitúcií prostredníctvom zapo-

jenia Udmurtskej štátnej univerzity do pripravovaného projektu programu Erasmus+ KA107.

Našu univerzitu navštívili aj vzácni hostia z **Bhutánskej kráľovskej univerzity – Dr. Dorji Thinley (President Paro College of Education) a Tshering Wandgi (President of Sherubtse College).** Royal University of Bhútán je národnou univerzitou v tejto krajine, ktorá bola dlhé obdobie izolovaná, ale v súčasnosti sa otvára svetu a začala spolupracovať s viacerými svetovými univerzitami najmä prostredníctvom programu Erasmus+. Hostí priviedol doc. Pavel Nováček z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, ktorá už s touto univerzitou spolupracuje. Hostí privítali prorektorka pre medzinárodné vzťahy UKF PhDr. Martina Pavlíková, PhD., a dekan Fakulty prírodných vied UKF prof. RNDr. František Petrovič, PhD. Rokovali o možnostiach spolupráce v rámci výmenného programu Erasmus+ KA107 a dohodli sa na ďalších konkrétnych krokoch realizácie tejto medzinárodnej spolupráce.

Hostia z Bhutánskej kráľovskej univerzity Dr. Dorji Thinley a Tshering Wandgi.

Hostia navštívili aj Katedru ekológie a environmentalistiky FPV, kde im prof. RNDr. Juraj Hreško, CSc., a doc. RNDr. Peter Mederly, PhD., predstavili výskumné a pedagogické aktivity pracoviska. V diskusii sa zhodli, že viaceré projekty a výskumné postupy sú aktuálne aj pre územie Bhutánu.

Rektor UKF prof. Libor Vozár prijal aj **veľvyslanca Slovinskej republiky J. E. Gregora Kozovinca**. Predstavil mu štruktúru univerzity, fakulty, študijné odbory a následné možnosti uplatnenia študentov v praxi. Veľvyslanec sa zaujímal o medzinárodnú spoluprácu univerzity s akademickými inštitúciami v Slovinsku. Prorektorka pre medzinárodné vzťahy Dr. Martina Pavlíková ho informovala, že UKF v rámci projektu Erasmus+ spolupracuje s University of Maribor, University of Ljubljana, University of Primorska a University del Litorare, Koper.

UKF rozvíja spoluprácu so Slovinskom aj prostredníctvom Danube Rector´s Conference (DRC) v rámci rozvíjania vyučovacieho procesu a výskumu vo forme realizácie spoločných konferencií, workshopov a letných škôl s University of Maribor, University of Nova Gorica a University of Primorska. V oblasti výskumu so Slovinskom aktívne spolupracuje Katedra fyziky FPV, prof. Medveď a doc. Trník, s University of Maribor a Stredoeurópsky výskumný ústav Sørena Kierkegaarda FF, prof. R. Králik, s Výskumným inštitútom Sørena Kierkegaarda v Ľubľani (Dr. P. Repar) a s University of Ljubljana (prof. J. Vodičar a prof. B. Žalec). Vzájomná spolupráca reflektuje realizáciu medzinárodných konferencií a množstvo publikačných výstupov.

J. E. Gregor Kozovinc navštívil UKF aj v rámci medzinárodnej konferencie s názvom Religiozita, spiritualita a alternatívne náboženské hnutia, nad ktorou prevzal záštitu. Konferenciu zorganizoval doc. Peter Kondrla z Katedry náboženských štúdií FF. Veľvyslanec prijal pozvanie aj na Katedru geografie a regionálneho rozvoja FPV, kde vystúpil s prednáškou na tému Slovinsko, Slovensko a EÚ: Minulosť, súčasnosť, budúcnosť.

UKF navštívil aj **Victor Chaban, profesor Univerzity Karla Drewa a Kalifornskej univerzity v Los Angeles (UCLA)**, ktorý je svetovo uznávaným špecialistom v oblasti neurobiológie a endokrinológie. Na našu univerzitu zavítal v rámci medzinárodnej spolupráce s Dr. Jánom Skalkom (FPV), s prof. Máriou Vondrákovou (FPV) a s prof. Alexandrom Sirotkinom (FPV). Pre študentov a vedecko-výskumných pracovníkov FPV prednášal z oblasti biológie a molekulárnej biológie. Po prednáške prof. Chaban navštívil budovu nového laboratória FPV a stretol sa s prorektorkou pre medzinárodné vzťahy PhDr. Martinou Pavlíkovou, PhD., a s prodekanom pre vonkajšie vzťahy a rozvoj FPV Dr. Martinom Drlíkom. Rokovali o možnej spolupráci vo forme spoločných publikácií a projektu Erasmus+ (KA107), ktorý by umožnil výmenné pobyty študentov a vedecko-výskumných pracovníkov UKF.

Na pracovnom stretnutí boli prítomní aj prof. Alexander Sirotkin (FPV) a prof. Roman Králik (FF), ktorí s prof. Chabanom diskutovali o etických aspektoch výskumov v oblasti neurobiológie, endokrinológie a genetického inžinierstva.

Vzácnym hosťom na našej alma mater bola aj **profesorka Dr. Mária José Binetti z Univerzity Buenos Aires (Universidad de Buenos Aires) v Argentíne**. Predniesla prednášku s názvom Libertad y valores en la Historia de la Filosofía (Sloboda a hodnoty v dejinách filozofie).

Profesorka Binetti je celosvetovo uznávaná filozofka, ktorá každoročne organizuje konferenciu s názvom Biblioteca Kierkegaard – Argentina v Buenos Aires na Universidad del Salvador. Tejto konferencie sa pravidelne zúčastňujú pracovníci UKF. Spolupráca s profesorkou Binetti trvá 12 rokov a spolu s prof. José Garciou Martinom (Universidad de Granada) patria medzi hlavných spolupracovníkov Stredoeurópskeho výskumného ústavu Sorena Kierkegaarda – sekcia španielsky jazyk. Za vedenie univerzity pani profesorku Binetti prijala prorektorka PhDr. Martina Pavlíková, PhD. Predmetom rokovania bola príprava medzinárodného projektu Erasmus KA 107 a ďalšie publikačné výstupy.

Spracovala: JČ, foto: J. Krajčovičová, archív Martiny Pavlíkovej, Roman Králik

NA NAŠEJ UNIVERZITE PREDNÁŠAL PROF. TARASTI

V Sieni Konštantína Filozofa UKF v Nitre v novembri 2019 prednášal významný fínsky semiotik a muzikológ Prof. Eero Tarasti (University of Helsinki). Jedna z najvýraznejších osobností svetovej semiotiky prelomu 20. a 21. storočia je dlhoročným predsedom svetovej organizácie International Association for Semiotic Studies (v rokoch 2004 – 2014) a International Semiotics Institute (ISI), ako aj iniciátorom a vedúcim medzinárodnej vedeckej platformy Musical Signification Project. V rámci vedeckého cyklu Interdisciplinárne dialógy Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa (FF UKF) v Nitre predniesol prednášku s témou From Postcolonial Analysis to a Theory of Resistance – Social Aspects of Existential Semiotics.

Cez prizmu príbehu vlastného odborného rozvoja, počas ktorého sa osobne poznal, alebo spolupracoval s mnohými významnými osobnosťami, akými boli A. J. Greimas, C. Lévi-Strauss, R. Barthes, J. Lotman či T. Sebeok, J. Kristeva a U. Eco, predostrel v úvode prednášky svoje chápanie troch fáz vývoja semiotiky od 60. rokov 20. storočia. Prvú fázu spája s etablovaním metód štrukturálnej antropológie, druhú s Parížskou školou semiotiky a tretiu fázu s objavovaním princípov existenciálnej semiotiky na prelome 20. a 21. storočia, ktorej je E. Tarasti jedným z hlavných predstaviteľov. Predovšetkým však prezentoval vlastné teórie týkajúce sa vzťahu Dasein - transcendencia a tzv. zemického modelu vedomia Moi/Soi. V závere vystúpenia venoval pozornosť aj otázkam súčasnej semiokrízy a rezistencie s poukazom na neudržateľnosť a škodlivosť (post)koloniálnej ideológie v súčasnom humanistickom diskurze.

Tarasti ako priamy svedok i hýbateľ novodobých dejín semiotiky svojou prednáškou, ktorá sa uskutočnila aj v rámci riešenia vedeckého projektu VEGA 1/0282/18 Charakter a vývoj nezávislej kultúry a umenia na Slovensku po roku 1989 (v oblasti filozoficko-kulturologického vymedzenia a reflexie pojmov nezávislosti, vzdoru a rezistencie v súčasnej kultúre a umení), demonštroval relevanciu tejto vednej disciplíny v aktuálnych, často neprehľadných spoločenských reáliách. Práve semiotika existenciálneho vidu je podľa neho v dnešnom svete ideológie simulakier, digitálnej produkcie informačného smogu a marketingovej manipulácie potrebná viac než kedykoľvek predtým.

Program nitrianskej návštevy prof. Eera Tarastiho pozostával z viacerých podujatí. V rámci cyklu Galéria hudby sa zúčastnil koncertu belgického kvinteta

Hef Collectief (12. 11.) v Koncertnej sieni Župného domu v Nitre. Zoznámil sa aj s pamätihodnosťami Nitrianskeho hradu a po svojej prednáške sa stretol aj s pani dekankou FF UKF v Nitre doc. Jarmilou Maximovou, PhD., ktorá má záštitu nad spomínaným cyklom Interdisciplinárne dialógy FF UKF. Večer toho istého dňa sa prof. Tarasti v sále Ponitrianskeho múzea v Nitre zúčastnil aj komorného koncertu Od nepamäti, ktorý na jeho počesť usporiadala Katedra kulturológie FF UKF v spolupráci s týmto múzeom a NSK. Hudbu z územia Slovenska od stredoveku po súčasnosť interpretoval súbor Musicantica Slovaca, klaviristka Martina Janegová, gitarista Ondrej Veselý a experimentálne duo Hyp(ia)nosis. V múzeu si prof. Tarasti zároveň pozrel aj expozíciu archeologickej Klenotnice.

Prof. PhDr. Július Fujak, PhD., FF - Katedra kulturológie, foto: Peter Horváth

NACVIČOVALI POSKYTOVANIE PRVEJ POMOCI

V rámci Týždňa vedy a techniky na UKF Katedra klinických disciplín a urgentnej medicíny Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva pripravila pre účastníkov z radov študentov i verejnosti nácvik poskytovania prvej pomoci. Prebiehal v priestoroch špecializovanej učebne katedry. Akciu zabezpečovala PhDr. Dana Brázdilová, PhD., so študentmi 1. a 3. ročníka.

Záujemcovia si mohli vyskúšať poskytovanie laickej prvej pomoci na figurínach. V priestoroch sanitky boli pripravené figuríny dospelých a detí na nácvik resuscitácie. Prezentácia bola

spojená s riešením modelových situácií v predmete Profesionálna komunikácia (1. ročník) na nácvik inštruktáže v poskytovaní prvej pomoci z pozície operátora operačného strediska a volajúceho na tiesňovú linku.

PhDr. Dana Brázdilová, PhD., FSVaZ - Katedra klinických disciplín a urgentnej medicíny, foto: D.B.

V DIVADLE ODOVZDALI CENY PAVLA STRAUSSA

Ich novými držiteľmi sa stali básnik a textár Kamil Peteraj, herečka Zuzana Kronerová, režisér Juraj Jakubisko a spevák a skladateľ Miroslav Žbirka.

Ceny Pavla Straussa, známeho lekára i liečiteľa duší, sú opäť v ďalších správnych rukách. K doterajším 24 držiteľom týchto cien, medzi ktorými sú napríklad Ján Chryzostom Korec, Emília Vášáryová, Milan Rúfus, Peter Dvorský, Jaroslav Siman, Peter Michalica, Pavol Hammel, Jozef Bednárik, Božidara Turzonovová či Marián Varga, pribudli štyri ďalšie významné osobnosti slovenského kultúrno-spoločenského života. Počas slávnostného programu 5. novembra 2019 v Štúdiu Divadla Andreja Bagara v Nitre si ceny za rok 2017 a 2018 prevzali Kamil Peteraj, Juraj Jakubisko, Zuzana Kronerová a Miroslav Žbirka. Ocenenia im Katedra kulturológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre a Kulturologická spoločnosť udelila za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia.

Videolaudácia aj hudobné pozdravy

Večer v réžii Petra Oravca, v produkcii Veroniky Moravčíkovej a v spolupráci s Mediálnym centrom FF UKF moderovali herečka Nového divadla Ľubomíra Dušaničová a Vojtech Bartko. V sále privítali hostí z akademického, spoločenského a kultúrneho života mesta a, samozrejme, predstavili čerstvých laureátov Cien Pavla Straussa. Zároveň sa publikum s ocenenými osobnosťami zoznámilo prostredníctvom krátkych videoreportáží a slávnostných videolaudácií od herečky Evy Pavlíkovej (Kamilovi Peterajovi), producentky a herečky Deany Jakubisko-Horváthovej (svojmu manželovi Jurajovi), Jána Štrassera (Zuzane Kronerovej) a Kamila Peteraja (Miroslavovi Žbirkovi). Oceneným zaspievali Pavol Hammel, Martina Kertészová s kapelou Ľudovo a Dano Heriban Trio, jeden zo svojich songov z muzikálu Obchod na korze v réžii Nitrana Petra Oravca uviedla samotná ocenená Zuzana Kronerová.

Cenu berie s plným srdcom

Ceny laureátom odovzdávali syn Pavla Straussa MUDr. Jozef Strauss a predseda Kulturologickej spoločnosti Mgr. Jozef Palitefka, PhD., z Katedry kulturológie FF UKF v Nitre.

Prvý ocenený Kamil Peteraj, autor desiatok krásnych básní a piesňových textov, prekladateľ, dramaturg a scenárista, si v poďakovaní dovolil zacitovať gréckeho filozofa Plutarcha, ktorý povedal, že chvála je druh opovrhnutia. „Je to strašná veta, keď ju logicky rozoberiete, ale keď človek túto vetu spozná ako mladý, zistí, že všetko treba prijímať s veľkou pokorou," povedal Kamil Peteraj.

„Túto cenu si veľmi vážim, beriem ju s plným srdcom, dokonca rozmýšľam, či som jej hoden, ale veľmi pekne ďakujem. Táto cena je pre mňa veľká v jednej veci - je diskrétna, ako keby placho ide pomimo všetkých bulvárnych cirkusov, o to viac je v nej hĺbky a ducha toho človeka, od ktorého toto všetko pochádza. Na Slovensku sme nemali veľa etikov, humanistov, veľkých mysliteľov, ale Pavol Strauss určite patrí na tom piedestáli veľmi veľmi vysoko, pretože sa snažil nejakým spôsobom priblížiť k Bohu a to sú veci v koreňoch národa vždy veľmi podstatné. To, čo zanechal, je také veľké bohatstvo, že by sme sa ním mali viac a hlbšie zaoberať a spoznať ho."

Naplniť človeka pravdou

Kto by nepoznal také filmové skvosty ako Kristove roky, Vtáčkovia, siroty a blázni, Tisícročná včela, Sedím na konári a je mi dobre či Bathory...? Ich autor, filmový i operný režisér, spisovateľ, scenárista, kameraman a výtvarník Juraj Jakubisko, ktorého filmovou poetikou prirovnávajú k Fellinimu, vo svojich slovách humorne priznal, že veľa cien v poslednej dobe dostáva za to, že žije.

„Bolo by to ale veľmi nostalgické, keby som len žil a spomínal, preto som rád, že nielen ja, ale aj všetci dnes ocenení ešte stále pracujeme. Tá vôňa kvetov kytice, tá ťarcha ocenenia, ktoré si nesmierne vážim a za ktoré veľmi pekne ďakujem, to všetko je také povzbudenie," zamyslel sa Juraj Jakubisko.

Ako povedal, krédom jeho tvorby bola vždy myšlienka, že film bez divákov je mŕtvy film. On sa preto vždy snažil osloviť diváka, rozosmiať, rozplakať ho, dať mu nejakú nádej, poučenie... Druhým krédom, ktorým sa riadi, je zmysel a poslanie filmu - naplniť človeka úžasom. „Aj úžas sa ale vekom mení. V mladosti som si myslel, že tým „úžasom“ má byť „fantázia“, teraz si myslím, že naplniť človeka úžasom znamená naplniť ho pravdou,“ dodal režisér, ktorý aktuálne pracuje na Perinbabe 2.

Čerešňa od študentov žije

Herečka, šansonierka a pedagogička Zuzana Kronerová, známa z desiatok výborných divadelných a filmových postáv u nás i v Česku, bola treťou ocenenou osobnosťou. Do Nitry prišla rovno zo skúšky v Prahe. Poďakovala študentom i porote za cenu, ktorou sa cíti byť poctená a potešená.

„Neviem, či si túto cenu zaslúžim, lebo Pavol Strauss bol vynikajúci v mnohých oblastiach, ako lekár zachraňoval ľudské životy a to je to najdôležitejšie a najužitočnejšie. U nás hercov nejde o život, keď sa dielo alebo výkon nepodarí, nikto nezomrie, nanajvýš diváci odídu z kina či divadla otrávení,“ povedala s úsmevom herečka.

„Veľmi si túto cenu vážim, vážim si, že jej myšlienka vznikla na pôde Katedry kulturológie. Pozdravujem jej pedagógov a hlavne študentov. Chcem im povedať, že čerešňa, ktorú som od nich dostala pred pár rokmi (na podujatí študentov Katedry kulturológie FF UKF Kultúrne potulky 2017, pozn. red.), žije a veľmi sa z nej teším!“

Bol pracovne v Londýne

Spevák a skladateľ, výrazná osobnosť nielen česko-slovenskej populárnej hudby a prvý slovenský držiteľ Zlatého slávika z roku 1982 Miroslav Žbirka do Nitry neprišiel pre pracovné povinnosti v Londýne. Cenu za neho prebrala jeho dcéra Denisa Vrbická Žbirková.

Ako, stojac na pódiu, povedala, je dojatá a je pre ňu veľká česť prebrať za otca túto cenu. „Veľmi si ju vážim ja aj on, v jeho mene chcem veľmi pekne poďakovať, ale nemohol prísť, keďže je stále veľmi zapálený do práce, čo je pre mňa neuveriteľné,“ uzavrela spevákova dcéra.

Cena jedinečná vo svete

Štrnásty ročník udeľovania Cien Pavla Straussa je za nami. Ako povedal ich zakladateľ, profesor Jozef Leikert, je veľmi rád, že táto tradícia celé roky pokračuje ďalej. Je to celoštátna cena, ocenenie v takejto podobe ako UKF neudeľuje žiadna iná vysoká škola na svete.

„Ocenení sú úžasní, Slovensko má však veľa osobností, takže mnohí to nemôžu dostať. Ale ak to študenti vybrali, treba veriť, že vybrali tých správnych, napokon však výber potvrdila aj porota pedagógov. Ak je to cena za trvalý prínos do oblasti kultúry a umenia, tak všetci štyria urobili pre slovenskú kultúru veľmi veľmi veľa a ja sa teším, že práve oni sa teraz stali laureátmi tejto ceny,“ dodal Jozef Leikert.

Cena Pavla Straussa nesie meno humanistu, filozofa, spisovateľa a lekára Pavla Straussa (1912-1994). Rodák z Liptovského Mikuláša takmer 40 rokov života pôsobil v Nitre, ľudia si ho pamätali ako láskavého človeka a skvelého doktora.

Cena Pavla Straussa vznikla na Katedre kulturológie FF UKF v Nitre, založil ju v roku 2005 prof. PhDr. Jozef Leikert, PhD., Litt. D. Udeľovanie cien organizuje UKF v Nitre, Katedra kulturológie FF UKF a Kulturologická spoločnosť. Nominantov na Cenu Pavla Straussa navrhujú študenti a pedagógovia Katedry kulturológie Filozofickej fakulty UKF a členovia Kulturologickej spoločnosti. Koneční laureáti vzídu z ich tajného hlasovania. Tento rok udeľovanie cien podporili Mesto Nitra, Nitriansky samosprávny kraj a Rotary klub Nitra Harmony.

Ing. Jana Černáková,
R - Oddelenie médií,
foto: Henrich Mišovič

REMINISCENCIE NA KONFERENCIU ROMOLOGICKÉ DISKURZY RODI 2019

V prednáškach pozvaných rečníkov rezonovala myšlienka pochopenia odlišností ako obohacujúcej entity ľudského bytia a vzájomného porozumenia.

Ústav romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre v novembri organizoval konferenciu Romologické diskurzy RODI 2019 (Vakeras pal o Roma) s podnázvom Výskum a vzdelávanie – inšpirácie zo zahraničia. Cieľom konferencie bola diskusia o možnostiach podpory vzdelávania a výskumu v oblasti rómskych štúdií (jazyk, dejiny, kultúra, sociálne postavenie, atď.) na základe inšpirácií, ktoré priniesli pozvaní zahraniční rečníci.

Otvorenie konferencie sa nieslo v duchu pripomenutia 5. novembra - Medzinárodného dňa rómskeho jazyka, ktorého myšlienkou je vyzdvihnutie hodnoty rómskeho jazyka, podpora jeho zachovania a ochrany ako kultúrneho dedičstva ľudstva. Zároveň je pripomenutím, že rómsky jazyk je materinským jazykom mnohých ľudí a má svoje miesto v mnohojazyčnosti a mnohokultúrnosti sveta.

Účastníkov konferencie osobne pozdravili prorektor Univerzity Konštantína Filozofa, dekan Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva a splnomocnenec Vlády SR pre národnostné menšiny. Prostredníctvom doc. Juriny Rusnákovej, PhD., všetkých prítomných pozdravila aj prezidentka SR Zuzana Čaputová a verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

Myšlienku všetkých príhovorov vystihuje časť príhovoru prezidentky SR: „Myslím si, že po tridsiatich rokoch je diskusia o tom, akými spôsobmi podporovať rozvoj rómskeho jazyka a kultúry v jej rôznorodých podobách a prejavoch, nesmierne dôležitá a stále aktuálna. A nielen pre príslušníkov a príslušníčky menšiny, ale aj pre celú spoločnosť. Myslím si, že jazyková, kultúrna, národnostná či náboženská rozmanitosť je cenným zdrojom kreativity, inšpirácie a aj sebapoznávania a rozvoja nás všetkých. Žiadna z kultúr neobsahuje celostné poznanie ľudského bytia a práve v kontakte s druhými dokážeme spoznať a prekonávať limity nášho nazerania na svet“.

V prednáškach pozvaných rečníkov rezonovala myšlienka pochopenia odlišností ako obohacujúcej entity ľudského bytia a vzájomného porozumenia. Hlavný rečník, prof. Hristo Kyuchukov, odborník v oblasti psycholingvistiky a sociolingvistiky, ale aj rómskeho jazyka, priniesol tému dôležitosti materinského jazyka pre psychický vývin dieťaťa v ranom detstve, vysvetlil základné lingvistické odlišnosti rómskeho jazyka a iných európskych jazykov a vývin teórie mysle u bilingválnych rómskych detí. Svoju vedeckú prácu priblížil cez zdieľanie vlastného životného príbehu a pripomenul dôležitosť komplexného prístupu k výskumu jazyka a kultúry.

Ďalšie dve prednášky sa venovali histórii Rómov a možnostiam v oblasti historického výskumu. Doc. Emine Dingec pôsobiaca na univerzite v tureckom Anadolu hovorila o sociálnom postavení Rómov v Osmanskej ríši, PhDr. Jana Horváthová, riaditeľka Múzea rómskej kultúry v Brne, zasa o uchovávaní rómskej histórie a kultúry.

Na konferencii sme privítali aj predsedu Eurázijskej siete rómskych akademikov (ERAN) a riaditeľa siete Radio PATRIN, ktoré je novou formou komunitného a globálneho rozhlasového programu pre Rómov, pána Orphana Galjusa. Hlavnou myšlienkou jeho príspevku bola podpora identity, ale aj aktivizácia a participácia Rómov na rozvoji občianskej spoločnosti. Účastníkmi konferencie boli pozvaní odborníci zaoberajúci sa romologickými diskurzmi (učitelia rómskeho jazyka a rómskych reálií, výskumníci, zástupcovia mimovládneho sektora). Podnetnosť prednášok sa odzrkadlila v diskusii s rečníkmi. Boli otvorené viaceré romologické témy, ktorých riešenie je prioritou výskumu a vzdelávania.

PhDr. Miroslava Čerešníková, PhD.,
ÚRŠ FSVaZ UKF,
foto: Stano Chovanec

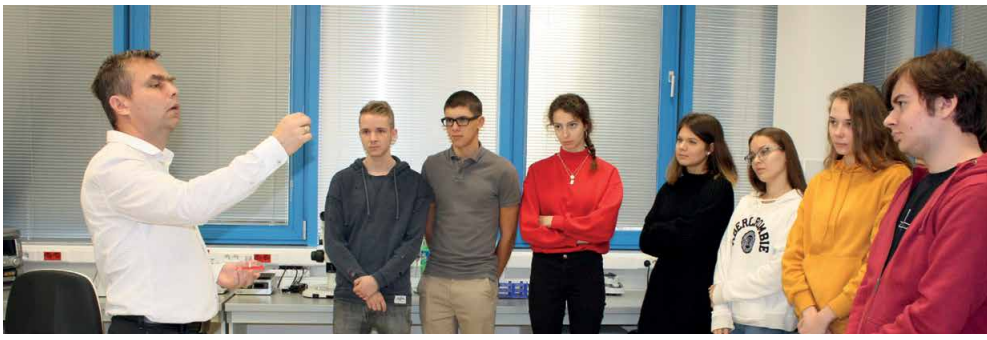

EMBRYOTECHNOLÓGIE PRE NEVEDCOV ZAUJALI

Nielen teória, ale aj prax - študenti z „Golianka“ si natiahli gumené rukavice a injekčnou striekačkou sa pokúšali získať oocyty z vaječníkov ošípanej.

Zaujímavé podujatia Týždňa vedy a techniky na Univerzite Konštantína Filozofa pritiahli na pôdu našej školy aj tretiakov z Gymnázia na Golianovej ulici v Nitre. V rámci svojho seminára z biológie v novembri 2019 navštívili Výskumné laboratóriá Fakulty prírodných vied UKF, kde absolvovali prednášku s prezentáciami a cvičeniami pod názvom Embryotechnológie pre nevedcov.

Prof. doc. RNDr. František Strejček, PhD., vedúci Katedry botaniky a genetiky FPV UKF, ktorá podujatie pripravila, ich oboznámil s tematikou produkcie zvieracích embryí v podmienkach in vitro – teda s procesom od návštevy bitúnku, cez získavanie a dozrievania oocytov, až po ich oplodnenie a kultiváciu. Dotkol sa aj problematiky klonovania cicavcov (u hovädzieho dobytka, ošípaných, kôz, myší), pri ktorej je vzhľadom na počet použitých oocytov, počet narodených klonov a prežitých po pôrode veľmi malá klonovacia úspešnosť - väčšinou okolo 1%. Prednášajúci teóriu aktuálne prepojil s obrázkami a videami získanými z reálnej praxe v laboratóriách UKF. „V rámci cvičenia si potom študenti cez mikroskopy pozreli, ako oocyty vyzerajú, vyskúšali si s nimi rôzne mikromanipulácie a tiež sa vlastnoručne pokúsili oocyty získať z vaječníkov ošípanej,“ hovorí prof. Strejček. Po jeho odbornej ukážke si aj študenti navliekli gumené rukavice a išli na vec - jedným sa darilo menej, iným viac, rozhodne ich to však zaujalo. Manipulácia so zvieracím materiálom, s injekčnou striekačkou a v rukaviciach nebola vôbec taká jednoduchá, ako sa možno na prvý pohľad zdalo.

V druhej časti podujatia sa študenti v laboratóriu embryotechnológií oboznámili s unikátnymi prístrojmi, ktoré vedci používajú k svojej práci, zistili, ako také laboratórium reálne funguje. „Predstavil som im mikromanipulačnú jednotku a to, ako v nej vieme s embryami rôzne pracovať, čo vieme u nich vyhodnocovať a podobne. Takisto si prezreli špičkový konfokálny mikroskop, ktorý na imunocytochemickej báze dokáže analyzovať akékoľvek proteíny, štruktúry či organely buniek, a tiež špeciálne inkubátory, ktoré svojím prostredím napodobňujú in vivo prostredie,“ doplnil vedúci katedry.

Vedci na našej univerzite, samozrejme, pracujú so zvieracími embryami, ale význam ich výskumnej práce môže zasiahnuť aj do oblasti ľudskej reprodukcie. „V súčasnosti, bohužiaľ, takmer každý piaty pár mladých ľudí nemôže mať dieťa klasickou cestou a musí navštíviť lekára, či už všeobecného alebo odborníkov z kliník asistovanej reprodukcie. S vysokou pravdepodobnosťou sa tento problém bude týkať aj niekoho z dnešných návštevníkov podujatia,“ pokračoval prof. Strejček. „Náš výskum je zameraný na získavanie základných informácií o tom, ako to v embryu funguje. Síce pracujeme len so zvieracím materiálom, ale podobne to funguje aj u ľudí, takže z našich poznatkov a výsledkov výskumu by mohli čerpať aj in vitro kliniky.“

Ako prof. Strejček pripomenul, tím vedcov z Katedry botaniky a genetiky a Katedry zoológie a antropológie FPV UKF sa v poslednom období okrem iného venuje výskumu jadierka, ktoré je jedným z markerov životaschopnosti embryí. „Lokalizácia a počet jadierok v embryách - to je jeden z ukazovateľov, ktorými vieme neinvazívne vyhodnotiť potenciál životaschopnosti skúmaného embrya. To, čo pri výskume platí u embryí ošípaných, však nemusí platiť u hovädzieho dobytka, alebo u myší. Tento princíp by však teoreticky mal fungovať aj u ľudských embryí,“ dodal prof. František Strejček.

Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií, foto: JČ

V HUDOBNOM PAVILÓNE TRADIČNÉ JEDLÁ AJ PIESNE

Novinkou tohto ročníka boli prezentácie regionálnych výrobcov a ich produktov. V závere nechýbala degustácia jedál, ktoré pripravili študenti.

Hudobný pavilón Katedry hudby v areáli univerzity pod Zoborom bol opäť po roku plný vôní a príjemnej atmosféry z dobrého jedla a podmanivej hudby. Štvrtý ročník gastronomického podujatia Svet chutí a vôní nitrianskeho regiónu v novembri 2019 pripravili pedagógovia a študenti Katedry cestovného ruchu (KCR) Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v spolupráci s Katedrou hudby Pedagogickej fakulty UKF. Moderovali ho študenti Noémi Szilva a Martin Bohuš, tretiaci z KCR FSŠ.

Odborne i s humorom

Workshop s prednáškami a prezentáciami, ktorý bol súčasťou programu Týždňa vedy a techniky na UKF, oslovil študentov, ale aj verejnosť. Zacielený bol na podporu rozvoja gastronomickej kultúry študentov UKF a popularizáciu poznatkov z vinárstva a prípravy tradičných jedál nášho regiónu. Ani teraz nechýbala degustácia kvalitných vín od regionálneho výrobcu pod dohľadom skúseného odborníka Tomáša Vyšvádera. Je someliérom, tiež dlhoročným zakladajúcim členom Asociácie someliérov SR a akreditovaným lektorom juniorských i profesionálnych someliérskych kurzov. Je držiteľom titulu víťaza majstrovstiev Slovenska v someliérstve a titulu majstra Slovenska v sekaní sektov. Ako skvelý rečník zaujal odbornou prednáškou plnou zaujímavých faktov, vlastných skúseností, rád ale aj vtipných momentov. V užšom kruhu záujemcov o degustáciu vín potom prezentoval svoje someliérske kvality aj v praxi.

Rovnako inšpirujúce a odborno-populárne ladené boli aj prezentácie majiteľov regionálnych firiem a ich produktov, ktoré sú úspešné nielen na Slovensku. Tie boli novinkou a obohatením programu tohto ročníka gastronomického poduja-

tia. Poslucháčom sa predstavili Mgr. Ľubica Korgová (Pražiareň kávy - Káva Nitra, obchod s kávou a čajom), Mgr. Bronislav Tomka (najstarší výrobca medoviny na Slovensku a majiteľ prvého Múzea medoviny na Slovensku) a Miroslav Skovajsa (prvý výrobca tekutého chilli v rámci bývalého Česko-Slovenska).

Na akcii sa podieľali desiatky študentov

Tri ročníky podujatia Svet chutí a vôní nitrianskeho regiónu mala „pod palcom" Ing. Ľudmila Mazúchová, PhD., odborná asistentka Katedry cestovného ruchu FSŠ UKF a garantka odbornej praxe. Pripravovala aj tento aktuálny štvrtý ročník. Na podujatí sa pod jej dohľadom podieľalo spolu 44 študentov – maďarská aj slovenská skupina tretiakov z odboru regionálny cestovný ruch a tiež 13 štvrtákov z odboru manažment regionálneho cestovného ruchu.

„Študenti boli rozdelení do skupín, pričom každá z nich mala niečo na starosti - moderovali, vyrábali pozvánky, letáky, zabezpečovali inventár, obsluhovali hostí, zdobili miestnosti a podobne. Väčšinou každý robil to, čo mu bolo najbližšie, k čomu najviac inklinoval. Gro študentov sa zúčastnilo na príprave regionálnych jedál - špecialít slovenskej i maďarskej kuchyne z regiónu Nitry a okolia. Študenti tretiaci si na internete vyhľadali recepty, nakúpili suroviny, jedlá v deň akcie alebo deň predtým pripravili a na podujatí prezentovali a servírovali. Štvrtáci mali za úlohu koordinovať ich práce a tiež v rámci predmetu Trh regionálnych produktov osloviť a pozvať na podujatie spomínaných troch regionálnych výrobcov z nášho kraja," hovorí Ing. Mazúchová.

Hoci túto akciu organizuje už štvrtý rok, za najnáročnejšie vždy považuje zladiť študentov a zistiť, či svoje úlohy správne pochopili, aby sa ich mohli zhostiť čo najlepšie. Ak niekedy niečo nevyšlo, na rad prišiel náhradný plán, ale zámer akcie sa vždy podaril. Je ním podpora rozvoja gastronomickej kultúry študentov, prezentácia tradičných regionálnych produktov, popularizácia poznatkov o someliérstve a tiež snaha o pozitívny vzťah k nášmu kultúrnemu dedičstvu.

Hostia si pochutili

V publiku okrem študentov sedeli pozvaní hostia z UKF aj odborníci z externého prostredia - dekanka Fakulty stredoeurópskych štúdií Dr. habil. Paed-Dr. Žofia Bárcziová, PhD., vedúca Katedry cestovného ruchu PhDr. Zuzana Palenčíková, PhD., a ďalší jej členovia, či zástupkyne Turistického informačného centra. Na pódiu sa vystriedali študenti a študentky, prezentujúci jednotlivé jedlá. Kristína Kosírová a Edina Váradyová predstavili skalický trdelník a gemerské šúľance (študentky pripravovali jedlo zo svojich regiónov, pozn. red.), Nikoleta Mátyusová a Bianka Hajtmanová fašiangové šišky, oškvarkové pagáče a žerbo rezy ponúkli Orsolya Kuruczová, Viktória Szöllösiová a Natália Baranyayová, višňovú štrúdľu upiekli Boglárka Fečíková a Veronika Kövesdiová. Študentky Brigitta Holecová, Barbara Krčmárová, Sabina Szárazová a Bettina Szárazová prezentovali tvarohové koláčiky a pivné pagáčiky, tradičnú žemľovku a zemiakové pagáče priniesli Michaela Bogdáňová, Miriama Kakašová, Veronika Rečková a Lucia Valašková. Pečenie išlo výborne aj chlapcom Adamovi Ballonovi, Gáborovi Pólyovi a Arturovi Ratzovi, ktorí sa pochválili novozámockými rezmi a jablkovým koláčom. Pri pohľade na všetky pripravené jedlá, vkusne naaranžované na vyzdobenom stole, sa zbiehali slinky. Už sa stačilo len ponúknuť. Kto neodolal, musel skonštatovať, že všetky jedlá rovnako výborne chutili, ako pekne vyzerali.

Program oživila hudba

Súčasťou podujatia bol hudobný program, ktorý zostavila a so svojimi študentkami pripravila Mgr. Iveta Štrbák Pandiová, PhD., z Katedry hudby PF UKF. S piesňami z muzikálov aj so skladbami našich i svetových autorov publikum potešili Simona Kačmárová, doktorandka 1. ročníka odboru pedagogika hudobného a hudobno-dramatického umenia, Alena Dušová, druháčka odboru učiteľstva hudobno-dramatického umenia a Lenka Gálisová, doktorandka 3. ročníka odboru pedagogika hudobného a hudobno-dramatického umenia.

Ing. Jana Černáková,
R - Oddelenie médií, foto: JČ

KATALÓG EKOSYSTÉMOVÝCH SLUŽIEB SLOVENSKA

Publikácia, na ktorej vzniku sa podieľala aj UKF, je zatiaľ prvá a jediná svojho druhu na Slovensku. Hodnotí celý komplex ekosystémových služieb pre celé územie našej krajiny.

Jedným z podujatí Týždňa vedy a techniky 2019 na UKF bola aj prednáška na Katedre ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied UKF. Prednášajúci doc. RNDr. Peter Mederly, PhD., z tejto katedry prítomným študentom priblížil význam a neoceniteľnú hodnotu ekosystémov vo svete, objasnil klasifikáciu ekosystémových služieb, metódy ich hodnotenia a iné špecifiká.

Ekosystémové služby zahŕňajú prínosy a úžitky, ktoré poskytuje príroda, jej ekosystémy, napr. voda, potraviny, drevo, tvorba pôdy, čistenie ovzdušia a vody, ochrana pred povodňami, suchom a iné, ktoré však ľudská činnosť v posledných desaťročiach veľmi negatívne ovplyvňuje a znižuje ich životaschopnosť a odolnosť.

Doc. Peter Mederly na prednáške zároveň predstavil novú vedeckú monografiu s názvom Katalóg ekosystémových služieb Slovenska, na ktorej vzniku sa podieľali zamestnanci a doktorandi z Katedry ekológie a environmentalistiky FPV UKF, odborníci zo Štátnej ochrany prírody SR a Ústavu krajinnej ekológie SAV. Táto publikácia je zatiaľ prvý a jediný ucelený materiál svojho druhu na Slovensku, ktorý hodnotí celý komplex ekosystémových služieb pre celé územie našej krajiny.

„Publikácia postupne vznikala koncom roka 2018 a začiatkom roka 2019. Je určená širšiemu okruhu odbornej verejnosti, ľuďom, ktorí sa zaoberajú životným prostredím vo všeobecnosti. Je akýmsi úvodom do hodnotenia ekosystémových služieb na Slovensku. Hoci je tento koncept v súčasnosti veľmi prezentovaný najmä v zahraničí a je zahrnutý aj v politike krajín Európskej únie, na Slovensku sa zatiaľ v tejto oblasti veľa neurobilo," priblížil doc. Mederly.

Podľa jeho slov je publikácia tiež podkladom pre plánovanie a rozhodovanie verejných inštitúcií, orgánov štátnej správy a samosprávy a dala by sa rovnako využiť ako podporná učebnica pri niektorých predmetoch, ktoré sa zaoberajú problematikou environmentalistiky a životného prostredia.

„Koncept ekosystémových služieb však zahŕňa oveľa širšie spektrum informácií, nielen environmentálne aspekty, ale aj sociálne a ekonomické, čiže jeho využiteľnosť je oveľa rozsiahlejšia. Publikáciu považujeme za pilotnú, za zavŕšenie úvodnej etapy hodnotenia na Slovensku, pretože celý koncept ekosystémových služieb si zaslúži hlbšie rozpracovanie," pokračuje doc. Mederly.

„Pracujeme na tom. Výstupom by malo byť niečo viac ako len ďalší informačný materiál. Dôležitý je postupný prienik tejto problematiky do plánovacieho a rozhodovacieho procesu zodpovedných orgánov, takže vydať len ďalšiu publikáciu by nestačilo. Plánujeme vytvoriť mapový a údajový server, kde by sme zhromažďovali všetky dostupné informácie o ekosystémových službách, ktoré by boli takto sprístupnené širšej odbornej verejnosti, orgánom štátnej správy a samosprávy."

Katalóg ekosystémových služieb Slovenska je zatiaľ pilotným projektom, je dostupný len na internete na stiahnutie, voľne predajný nie je. Autori ho v budúcnosti plánujú vydať v anglickom jazyku v zahraničnom vydavateľstve.

Ing. Jana Černáková,
R - Oddelenie médií, foto: JČ

LINGVAFEST 2019

Druhý ročník jazykového festivalu Lingvafest vlani organizovala Ekonomická univerzita v Bratislave s cieľom vytvoriť podnetné a inšpiratívne prostredie venované oslave cudzích jazykov. Túto výzvu prijali a realizovali aj viaceré katedry Filozofickej fakulty UKF v Nitre.

Katedru anglistiky a amerikanistiky reprezentovali Mgr. Silvia Hvozdíková, PhD., a Mgr. Ivana Horváthová, PhD. Silvia Hvozdíková si pre účastníkov festivalu pripravila workshop Improvizuj v angličtine. Ukážka krátkych improvizačných cvičení v anglickom jazyku, ktoré môžu slúžiť ako jazyková rozcvička alebo doplnok vyučovania angličtiny v menšej skupine študentov, bola cielená učiteľom a študentom anglického jazyka, ktorých zaujíma rôznorodosť prístupov k vyučovaniu tohto jazyka. Mgr. Ivana Horváthová, PhD., pripravila niekoľko aktivít spolu s propagačnými materiálmi katedry, ktoré prilákali žiakov základných, stredných škôl a gymnázií, ale i študentov univerzity.

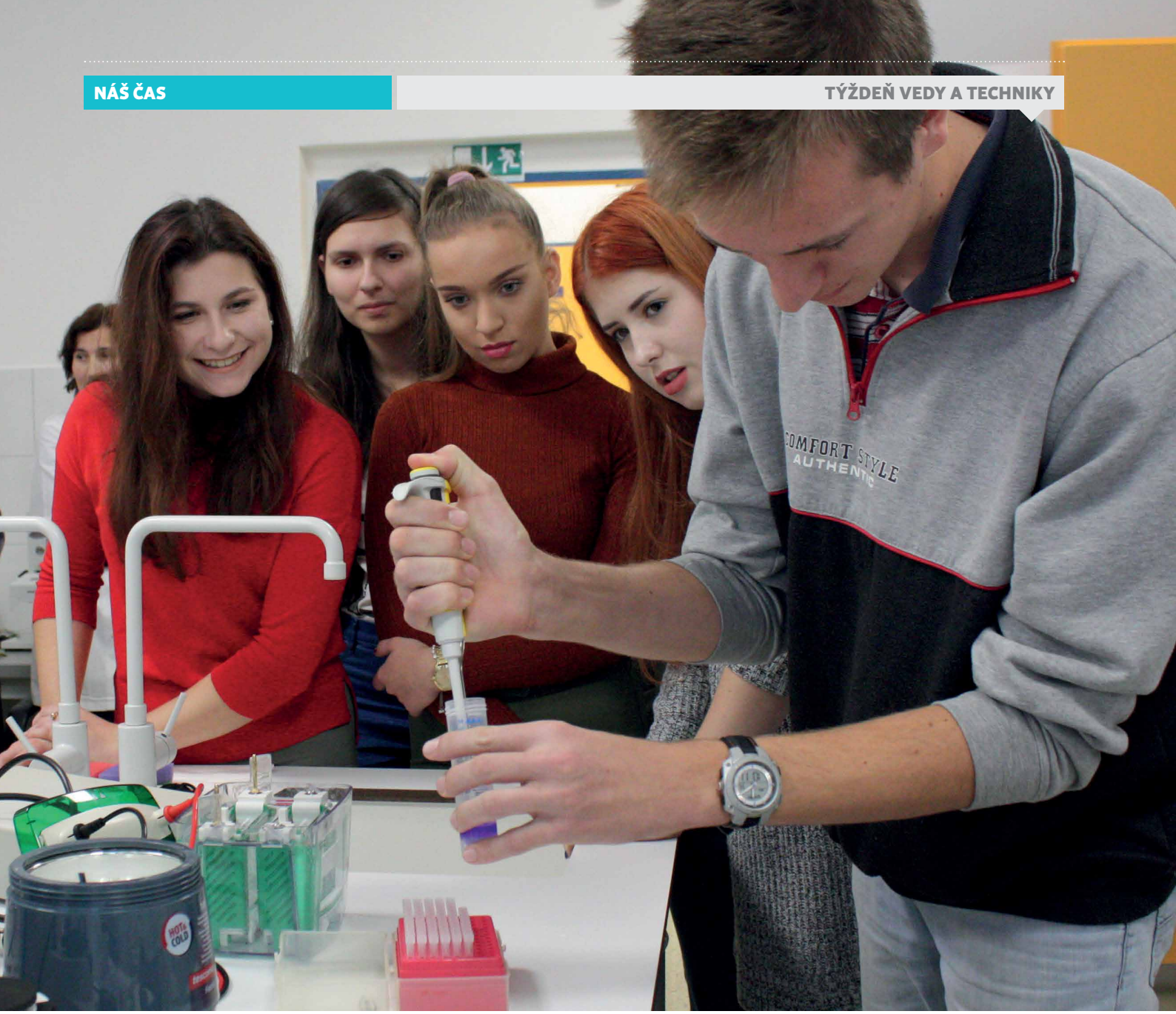

Katedru translatológie reprezentovala Mgr. Mária Koscelníková, ktorá porozprávala o súčasnom stave prekladu videohier na Slovensku. Počas prednášky hovorila o príležitostiach, ktoré vďaka pôsobeniu na Katedre translatológie získala, ako aj o svojich výskumných aktivitách týkajúcich sa prekladu a lokalizácie videohier. Diváci sa mohli dozvedieť aj o práci prekladateľa videohier či o problémoch, ktoré pri tomto type prekladu musí prekladateľ často promptne riešiť.

Svoje zastúpenie na Lingvafeste mala aj Katedra romanistiky. Bohatý program románskych jazykov odštartoval rýchlokurz francúzskeho jazyka „Quatre saisons et des chansons“. PaedDr. Mária Lalinská, PhD., a Mgr. Stéphane Tardy sa v rýchlokurze zábavnou a kreatívnou formou zamerali na objavovanie štyroch ročných období prostredníctvom francúzskych piesní a aktivít určených na rozvíjanie komunikačných kompetencií vo francúzštine. Program pokračoval humorne ladeným rýchlokurzom španielskeho jazyka „Hablemos español s mexickou telenovelou“ v podaní Mgr. Zuzany Civáňovej, PhD., Mgr. Moniky Brezovákovej a doc. Dr. Mirka Lampisa, PhD. Cieľom bolo s pomocou priamej metódy a audiovizuálnej techniky naučiť účastníkov základné frázy španielčiny. Podobne kreatívnym spôsobom bola pripravená aj tvorivá dielňa „Le mani in pasta“. Lektori talianskeho jazyka Dr. Mirta Ćurković, Mgr. Jana Jaščurová, Dr. Paolo di Vico si v spolupráci s Urisom Torreggianim a Adrianou Korunkovou (výrobcami talianskych cestovín) pripravili zaujímavý workshop. Jeho prvá, najmä teoretická časť, pozostávala z predstavenia rôznych druhov cestovín a iných zaujímavostí talianskej kuchyne. Druhá, praktická časť už bola konkrétnou ukážkou prípravy čerstvých, ručne vyrábaných cestovín, do ktorej sa mohli zapojiť i návštevníci festivalu. Cieľom bolo predstaviť dôležitý aspekt talianskej kultúry prostredníctvom špecifickej terminológie v prepojení s gastronómiou a talianskou kuchyňou.

Mgr. Ivana Horváthová,
Mgr. Mária Koscelníková,
Mgr. Monika Brezováková, FF UKF,
foto: archív organizátora podujatia

RASTLINY, ROVNAKO AKO ĽUDIA, POCIŤUJÚ STRES

Študentov zo Zlatých Moraviec zaujali praktické cvičenia, v rámci ktorých izolovali bielkoviny z rastlinného materiálu pomocou tekutého dusíka. Niečo podobné na strednej škole nezažijú.

Nielen človek pociťuje stres, ale aj iné živé tvory a organizmy, rastliny nevynímajúc. S tematikou rastlinného stresu sa v novembri 2019 na pôde našej univerzity oboznámili študenti Gymnázia Janka Kráľa v Zlatých Moravciach. Prednáška s prezentáciami a cvičeniami pod názvom Biológia stresu rastlín bola súčasťou programu Týždňa vedy a techniky na UKF, vo Výskumných laboratóriách Fakulty prírodných vied ju pripravili odborníci z Katedry botaniky a genetiky FPV UKF – doc. RNDr. Beáta Piršelová, PhD., a RNDr. Patrik Mészáros, PhD., odborní asistenti katedry. Predmet s rovnakým názvom ako podujatie sa na tejto katedre vyučuje už päť rokov.

Rozdiely aj medzi odrodami toho istého rastlinného druhu

„Rastliny rovnako pociťujú stres ako my ľudia. U nás sa stres, spôsobený mnohými faktormi, ako napr. problémami v práci, v rodine a inými, prejavuje podráždenosťou, nervozitou, ochoreniami a inými prejavmi. Na rastliny ako stresujúce faktory pôsobia napr. svetlo, voda, teplota – či už prebytok alebo nedostatok, ďalej ťažké kovy v pôde, v ovzduší a podobne," popisuje RNDr. Mészáros.

U každej rastliny sa podľa neho stres prejavuje inak - hoci vonkajšie symptómy rôznych stresových faktorov môžu byť rovnaké, tie vnútorné môžu byť odlišné.

Veľmi veľké rozdiely sú nielen medzi rastlinnými druhmi, ale už aj medzi odrodami toho istého rastlinného druhu.

„Napríklad niekoľko odrôd sóje môže na ten istý stresor reagovať rôzne – jedna odroda je veľmi tolerantná na zvýšenú hladinu kadmia v pôde a na sucho, iná je, naopak, na tieto faktory veľmi citlivá. My na katedre zisťujeme kľúčové mechanizmy, markery, ktoré tieto rozdiely v citlivosti spôsobujú. Keď nájdeme u rastliny gén, ktorý je zodpovedný za vyššiu toleranciu v danej odrode, tento gén je možné preniesť do inej rastliny a zvýšiť tak jej toleranciu na istý faktor vonkajšieho prostredia.“ Výsledky skúmania biológie stresu rastlín sú v praxi využiteľné v mnohých smeroch – v spomínanom prenose génov, vo zvýšení tolerancie rastlín na isté faktory, pri testovaní citlivosti odrôd pre pestovanie v určitých oblastiach, pri šľachtení plodín a podobne. V súčasnom období, ovplyvnenom výraznými klimatickými zmenami na celej planéte, sa však mnohé rastliny pod vplyvom stresu postupne adaptujú na zmenené podmienky prostredia, mnohé ale, naopak, nie.

Praktické cvičenia zaujali

Doc. RNDr. Beáta Piršelová v prednáške gymnazistom priblížila prácu a výskum Katedry botaniky a genetiky FPV, takisto problematiku rastlinného stresu, jeho príčiny, prejavy, faktory, ktoré ho ovplyvňujú, využitie v praxi a ďalšie zaujímavosti z tejto oblasti. „V laboratóriách si mohli študenti pozrieť praktickú ukážku extrakcie fotosyntetických pigmentov z listov a stanovenia ich obsahu. Taktiež mali možnosť oboznámiť sa s metódou stanovenia fluorescencie chlorofylu, ktorý je citlivým nástrojom hodnotenia zmien na úrovni fotosyntézy,“ uviedla doc. Piršelová.

RNDr. Patrik Mészáros sa v ďalšej časti podujatia zameral na praktické prezentácie a cvičenia, ktoré si mohli vyskúšať aj sami študenti. Na stredných školách takú možnosť nemajú. „Nesporne atraktívna bola pre nich laboratórna technika izolácie bielkovín z rastlinného materiálu pomocou tekutého dusíka, ktorý má teplotu -196°C a v momente všetko zmrazí. Zmrazený rastlinný materiál potom drvili na jemný prášok a z neho izolovali proteíny,“ hovorí RNDr. Patrik Mészáros.

„Pre študentov bola zaujímavá aj laboratórna technika, pri ktorej vyizolovaný bielkovinový extrakt na polyakrylamidovom géli rozdelili a sledovali zmeny v proteínovom profile – ako sa mení aktivita enzýmov vplyvom stresových faktorov a podobne.“

Na záver podujatia mali študenti v sprievode RNDr. Vladimíry Mondočkovej, PhD., možnosť prezrieť si ďalšie priestory laboratórií a prístrojov s krátkou prednáškou o ich využití vo výskume. V rámci diskusie sa zaujímali najmä o možnosti využitia prístrojov v prezentovaných laboratóriách a tiež o ďalšie oblasti výskumu v laboratóriách FPV UKF.

Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií, foto: JČ

SÚŤAŽ MLADÝ PREKLADATEĽ POZNÁ SVOJICH VÍŤAZOV

Porota dostala spolu 400 prekladov až zo 44 stredných škôl a gymnázií z troch krajov. Udelila spolu 44 cien – 1., 2. a 3. miesto i Cenu poroty. Slávnostné vyhlásenie výsledkov ocenila veľvyslankyňa Írska na Slovensku J. E. Hilda Ó Rian ďakovným listom.

Za účasti zástupcov vedenia univerzity, fakulty, pedagógov, žiakov stredných škôl a gymnázií, partnerov, sponzorov a hostí podujatia sa v novembri 2019 v Akropole Filozofickej fakulty UKF uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže Mladý prekladateľ 2019. Vzácnym hosťom bola J. E. Hilda Ó Rian, veľvyslankyňa Írska na Slovensku, ktorá úspešným finalistom súťaže odovzdala ceny.

Až 11 škôl v súťaži po prvýkrát

Početné auditórium privítala Mgr. Katarína Welnitzová, PhD., z Katedry translatológie FF UKF (KTR). Zdôraznila, že už po siedmykrát súťaž ponúkla možnosť spoznať najúspešnejších mladých prekladateľov a pri tejto príležitosti KTR malou pozornosťou oceňuje ich čas a energiu, ktorú do svojej práce navyše vložili.

„Vaša - naša súťaž sa teší veľkej obľube, zahŕňate nás ďakovnými slovami i mailami. Každý rok vidíme, ako sa do súťaže prihlasujú nielen tie isté školy, tí istí študenti, resp. študenti tých istých učiteľov, ale do našej rodiny mladých prekladateľov stále pribúdajú aj noví študenti a nové školy. Tento rok sme napríklad dostali preklady z 11 škôl, ktoré sú v našej súťaži nováčikmi," povedala Mgr. Katarína Welnitzová, PhD.

„Pri pohľade na vás všetkých máme pocit zadosťučinenia, robíme mravenčiu, no zmysluplnú prácu. Objavujeme prekladateľské talenty a upozorňujeme ľudí na povolanie prekladateľa. Dovolím si tvrdiť, že naša súťaž má renomé nielen na stredných školách a gymnáziách, s ktorými spolupracujeme, ale jej názov sa tiež často skloňuje aj na našej akademickej pôde a som veľmi rada, že súťaž podporuje aj vedenie našej fakulty."

Prítomným sa prihovorila dekanka FF UKF doc. PhDr. Jarmila Maximová, PhD. Poďakovala sa a vyjadrila uznanie organizátorom súťaže Mladý prekladateľ za to, že sa starajú o budúcu generáciu našich študentov, a že propagujú tento študijný program, o ktorý je stále väčší a väčší záujem.

„Uznanie chcem vyjadriť aj vám všetkým, najmä pedagogičkám a pedagógom, ktorí vediete mladú generáciu. A tí, ktorí ste tu dnes v pozícii študentov - víťazov tejto súťaže, ste pravdepodobne tým najlepším, čo sa nám rysuje v budúcnosti v prekladateľskej línii. Veľmi sa z vás teším a verím, že s mnohými z vás sa niekedy stretnem na otvorení akademického roka ako s našimi novými študentmi a budem vás môcť pri imatrikuláciách uviesť na našu akademickú pôdu," povedala doc. Jarmila Maximová. „Držím vám palce vo vašej práci, želám veľmi veľa energie a vytrvalosti. Verím, že vám vaše odhodlanie, s ktorým sa už teraz venujete cudzím jazykom, vydrží a že sa budete aj naďalej zdokonaľovať a vzdelávať. Víťazkám a víťazom blahoželám a želám veľa úspechov v ich ďalšom štúdiu a profilácii."

Vyzdvihla spoluprácu s Írskym veľvyslanectvom

Ako veľká podporovateľka súťaže Mladý prekladateľ sa prítomným prihovorila vedúca Katedry translatológie FF UKF Mgr. Emília Perez, PhD. Ako povedala, teší ju, že úspešných finalistov súťaže je stále viac. „Pamätám si prvé ročníky, keď táto miestnosť bola tiež plná, boli tu takmer všetci účastníci súťaže. Dnes sú tu len tí z vás, ktorých preklady boli niečím výnimočné. Kvalita vašich prekladov bola pozoruhodná vzhľadom aj na stupeň štúdia," zdôraznila.

„Vďaka za dôslednú prácu nepatrí len tým, ktorí sa súťaže zúčastnili, ale najmä vašim učiteľom, lebo tým môžeme ďakovať za to, ako dobre sa vám darí. Zároveň ďakujem duši tohto podujatia Mgr.

Kataríne Welnitzovej, ktorá súťaž z roka na rok posúva ďalej - kvalitou, rozsahom i obsahom, ale aj jej spolupracovníčke doc. RNDr. Daši Munkovej, PhD., ktorá v tomto ročníku súťaže zaviedla vela nových vecí a myslím si, že mnohí z vás ich oceníte. Takisto ďakujem a veľmi vyzdvihujem prácu ďalších kolegov, ktorí popri ostatných povinnostiach naozaj zodpovedne prečítali každý váš preklad a snažili sa vybrať tie najlepšie. Veľmi oceňujem tiež spoluprácu s Írskym veľvyslanectvom na Slovensku a teším sa na to, čo nás ešte v budúcnosti spolu čaká."

Ako dodala, možno mnohých zo študentov súťaž a úspech v nej motivoval a v budúcnosti z nich budú napríklad európski tlmočníci, prekladatelia odborných textov, románov, dabingoví prekladatelia či titulkári.

Diplomatka priznala, že slovenčina je ťažká

Auditórium potešili aj povzbudivé slová vzácneho hosťa – veľvyslankyne Írska na Slovensku J. E. Hildy Ó Rian. Do slovenčiny ich pohotovo tlmočil študent Katedry translatológie Bc. Marek Gernát. Diplomatka potvrdila dôležitosť jazykov, ktoré prinášajú príležitosti do života, ich ovládanie označila za kľúč k dverám sveta. Ako príklad uviedla bývalého prezidenta Rudolfa Schustera, s ktorým sa nedávno stretla - odmala rozprával viacerými jazykmi a ešte aj dnes - v 86 rokoch - sa učí ďalšie.

Priznala, že slovenčina je ťažký jazyk. Ona sama ovláda štyri jazyky, ktoré bežne používa - v práci komunikuje po anglicky a po slovensky, so svojimi krajanmi hovorí po írsky, so svojimi deťmi po nemecky. „Cudzí jazyk nemusíte ovládať úplne perfektne, aj snaha učiť sa je prejavom ochoty. Ja som však s úrovňou mojej slovenčiny nespokojná, lebo sa ju nemám kedy učiť," s úsmevom priznala veľvyslankyňa.

Pred prekladateľmi má veľký rešpekt, sama prekladateľstvo študovala. Ich úlohou nie je otrocky preložiť slová, ale preloženým textom tlmočiť ich význam. „Prekladateľ sa musí vedieť vžiť do toho, čo chce autor čitateľovi povedať, aké emócie alebo náladu preniesť..."

Ako patriotka spomenula aj svoju krajinu. Majú tam výborné školy, na ktorých môžu naši študenti študovať aj cez program Erasmus. „Írsko je krásna krajina. Žije tu okolo 20-tisíc Slovákov, Íri sú otvorení iným národom a kultúram," poznamenala J. E. Hilda Ó Rian.

Zároveň poblahoželala víťazom súťaže Mladý prekladateľ a ich učiteľom. Víťazom v kategórii preklad textu z anglického jazyka do slovenského osobne odovzdala ceny a diplomy. Poviedku do súťaže, opisujúcu vidiecky život v Írsku, vybrala práve ona - patrí k jej najobľúbenejším.

Ocenili aj školy s najväčším počtom prekladov

Súťaž Mladý prekladateľ je určená študentom stredných škôl a gymnázií, ktorí si chcú vyskúšať prácu prekladateľa a zároveň si konfrontovať jazykové schopnosti a prekladateľské zručnosti so študentmi z iných škôl. V roku 2019 sa opäť zapojili študenti Nitrianskeho, Trnavského a Trenčianskeho kraja, porota 1., 2. a 3. miesto či Cenu poroty udelila spolu 44 účastníkom súťaže. (Zoznam zúčastnených škôl, počty prekladov i zoznam ocenených nájdete na www.ukf.sk).

Siedmy ročník ponúkol súťaž v preklade v 7 kategóriách: preklad titulkov z jazyka anglického do jazyka slovenského, preklad textu z ruštiny, francúzštiny, španielčiny, nemčiny, angličtiny. Novinkou bola kategória strojového prekladu. Porota dostala spolu 400 prekladov až zo 44 stredných škôl a gymnázií. Pre porovnanie - v 1. ročníku súťažilo 24 študentov z 8 škôl, v 2. ročníku 76 študentov z 12 škôl, v 3. ročníku 100 študentov z 13 škôl, v 4. ročníku 172 zo 14 škôl, v 5. ročníku bolo 305 prekladov z 20 škôl a v 6. ročníku 406 prekladov z 32 škôl.

Keďže študenti Katedry translatológie FF v poslednom období participovali na niektorých projektoch Veľvyslanectva Írska na Slovensku, s ktorým má katedra spoluprácu (zažili oslavy sviatku sv. Patrika v Nitre, prekladali texty k výstave o histórii Írska a titulky k filmu írskej produkcie), organizátorky súťaže sa rozhodli, že írsku kultúru priblížia aj účastníkom súťaže. Študenti v kategórii preklad textu z anglického jazyka do slovenského prekladali írsku poviedku a v kategórii strojový preklad prekladali online informácie Veľvyslanectva o reáliách a dejinách Írska.

Preklady v súťaži hodnotili členovia Katedry translatológie FF, komisie zastupovali Dr. Emília Perez (preklad titulkov), Dr. Andrej Zahorák (RJ), Dr. Peter Žiak (FJ), doc. Edita Horňáčková-Klapicová (ŠJ), Dr. Oľga Wrede (KGer, NJ), doc. Daša Munková (strojový preklad) a Dr. Beáta Ďuračková (preklad textu z AJ). Porotcovia sa zhodli na tom, že mnohí študenti úlohu prekladateľa zobrali zodpovedne a s prekladom sa bravúrne popasovali.

Vďaka sponzorom mohla Katedra translatológie v súťaži Mladý prekladateľ 2019 oceniť okrem najlepších študentov aj pedagóga prvého miesta v každej kategórii. Malou pozornosťou ocenila tiež školy, ktoré sa do súťaže zapojili s najväčším počtom prekladov. Ocenenie si prevzala Obchodná akadémia v Zlatých Moravciach (s počtom 43 prekladov), Gymnázium Andreja Vrábla v Leviciach (31) a Gymnázium Ľ. Štúra v Trenčíne (28).

Slávnostné vyhlásenie výsledkov ocenila J. E. Hilda Ó Rian ďakovným listom, v ktorom vyjadrila organizátorkám podujatia, doc. RNDr. Daši Munkovej, PhD., a Mgr. Kataríne Welnitzovej, PhD., poďakovanie za organizáciu. Okrem toho vyjadrila potešenie z toho, že mnohí mladí ľudia obetovali svoj voľný čas na preklad cudzojazyčných textov a tým prejavili záujem aj o írsku kultúru a literatúru.

Ing. Jana Černáková;
Mgr. Katarína Welnitzová, PhD.,
doc. RNDr. Daša Munková, PhD.,
FF - Katedra translatológie, foto: JČ

NA UKF ZAVÍTAL VLADIMÍR MERTA

Podujatia späté s pôsobením Vladimíra Mertu v Nitre sa stretli s veľkým záujmom študentov a ohlasom u publika. Spolupráca školy i katedry s ním by mala v budúcnosti pokračovať.

Na študijno-prednáškovom a umeleckom pobyte na Katedre kulturológie Filozofickej fakulty UKF bol koncom minulého roka legendárny predstaviteľ českého folku, skladateľ, básnik, fotograf, scenárista a režisér, významná osobnosť českej kultúry a umenia, Ing. arch. Vladimír Merta (Katedra etnomuzikologie, Fakulta humanitních studií Karlovy univerzity, Praha; Katedra animované tvorby Filmové akademie múzických umění, Praha). Popri riešení vlastných výskumných úloh absolvoval v Nitre niekoľko zaujímavých podujatí a aktivít.

Vo Večerných debatách, ktoré v klube Trafačka vedie dr. Adrian Michalík, sa uskutočnila diskusia s V. Mertom o udalostiach Nežnej revolúcie v Prahe k 30. výročiu Novembra ´89 a následne jeho sólový koncert. Vo vedeckom cykle Culturologos Katedry kulturológie uviedol V. Merta prednášku Proč v Čechách neznáme slovenský underground? (Odlišní formy subverzivní kultury jako společného odporu), v ktorej okrem iného

komparoval príčiny odlišnosti charakteru, resp. vývoja undergroundu a alternatívnej kultúry v českom a slovenskom prostredí. (Podujatie sa konalo v rámci riešenia výskumného projektu VEGA 1/0282/18 Charakter a vývoj nezávislej kultúry a umenia na Slovensku po roku 1989.)

Popri aktívnej účasti na rôznych odborných prednáškach a seminároch - nielen v rámci odboru kulturológie, ale aj na katedrách etnológie a folkloristiky i filozofie - navštívil Katedrálu sv. Emeráma a Diecézne múzeum v sprievode jeho vedúcej dr. Veroniky Pleštinskej, ako aj Diecéznu knižnicu v Nitre a Zoborský kláštor. SZUŠ Tralaškola zorganizovala verejný workshop lutnovej hry V. Mertu pre záujemcov gitaristov, učiteľov i žiakov, pričom v ten istý deň v Univerzitnom tvorivom ateliéri UKF v Nitre vystúpil Merta (lutna, gitara, spev, píšťaly) spolu s J. Fujakom (klavír, sláčiková basgitara) a P. Šimánskym (el. gitara) na komornom koncerte Jak ozvučit němý film? Zazneli ukážky rozmanitých foriem živej hudby k filmom nemej éry Jánošík (réžia J. Siakeľ), Nosferatu (réžia F. Murnau), Chamtivosť (réžia E. von Stroheim) a groteskám Ch. Chaplina, a to aj s lektorskými úvodmi, keďže akcia sa udiala aj v kontexte študijného predmetu Dejiny umeleckej kultúry - film.

Spomínané podujatia späté s pôsobením Vladimíra Mertu v Nitre sa stretli s veľkým záujmom študentov a ohlasom u publika. Spolupráca s ním by mala v budúcnosti pokračovať a vyústiť do publikovania jeho odborných textov v plánovaných výstupoch Katedry kulturológie FF UKF, súvisiacich s uvedeným výskumom nezávislej kultúry a umenia, a rovnako aj do ďalšej možnej cennej umeleckej spolupráce.

Prof. PhDr. Július Fujak, PhD.,
FF - Katedra kulturológie, foto: autor

STRETNUTIE S JUHOAFRICKÝM BÁSNIKOM

Významný juhoafrický básnik Charl-Pierre Naudé v novembri 2019 navštívil Katedru anglistiky a amerikanistiky FF UKF. Na Slovensko pricestoval pri príležitosti vystúpenia na festivale poézie Ars Poetica v Bratislave. Vďaka spolupráci s organizátormi festivalu sa na pôde Filozofickej fakulty UKF uskutočnila zaujímavá beseda s autorom, ktorý vydáva básnické zbierky v afrikánštine a ktoré vyšli v prekladoch vo viacerých jazykoch. Jeho poézia bola v minulých rokoch ocenená prestížnymi cenami a autor nedávno získal cenu aj za svoj románový debut.

Básnik študentom predstavil súčasnú juhoafrickú poéziu a priblížil témy, ktorým sa venuje. Hovoril o politickej angažovanosti juhoafrických spisovateľov, ktorá sa odráža aj v tematickom zameraní ich tvorby a sám objasnil svoj postoj k tzv. angažovanému umeniu a súčasnej literárnej scéne v Juhoafrickej republike. Študenti si vypočuli básne v afrikánštine a následne ich spolu s autorom interpretovali a diskutovali o nich.

Mgr. Simona Klimková, PhD.,
FF - Katedra anglistiky a amerikanistiky
foto: Mgr. Jalal Al-Ali, PhD.

SEMINÁR O MOŽNOSTI ZÍSKANIA DVOJITÉHO DIPLOMU

Katedra translatológie a Katedra romanistiky FF UKF koncom roka 2019 zorganizovali informačný seminár pre študentov o možnostiach získania dvojitého diplomu v odbore Európske štúdiá na Lotrinskej univerzite vo Francúzsku. Študentom prišiel podmienky získania diplomu predstaviť Dr. Frédéric Delaneuville z Univerzity Komenského v Bratislave, ktorý sa venuje rozvíjaniu spolupráce medzi francúzskymi a slovenskými univerzitami. Keďže UKF v Nitre je jednou z partnerských univerzít Lotrinskej univerzity (popri Univerzite Komenského, Ekonomickej univerzite v Bratislave, Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici a ďalších), študenti magisterského štúdia majú možnosť získať vzdelanie v dvoch odboroch (prekladateľstvo a tlmočníctvo/učiteľstvo a Európske štúdiá) a nadobudnúť tak konkurenčnú výhodu na trhu práce. V rámci štúdia delokalizovaného v Bratislave majú študenti formou blokovej výučby možnosť získať vedomosti z histórie a fungovania Európskej únie, ale aj doplňujúce znalosti z finančnej oblasti a ekonomiky v prepojení s francúzskym jazykom. Uplatnenie tak môžu nájsť aj v rôznych frankofónnych spoločnostiach, ktoré na Slovensku pôsobia.

Mgr. Jana Ukušová,
FF - Katedra translatológie

BESEDA S ANTONOM BALÁŽOM A MONIKOU ADAMICKOU

V rámci podujatia Týždeň vedy a techniky sa v novembri 2019 uskutočnila v Ústave stredoeurópskych jazykov a kultúr Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre v spolupráci s Klubom nezávislých spisovateľov beseda so spisovateľom Antonom Balážom a internou doktorandkou ÚSJK Monikou Adamickou. Besedu moderoval Tibor Žilka (predstavil knihu Antona Baláža Dva slovenské osudy) a Ján Gallik (prezentoval monografiu Moniky Adamickej Slovenské židovstvo v tvorbe Antona Baláža).

Počas besedy o novej knihe Antona Baláža Dva slovenské osudy (Špitzer – Mach) sa jej autor zmienil o podnetoch, ktoré ho viedli k jej napísaniu. Kniha poukazuje na rozdvojené osudy ľudí (Juraja Špitzera na strane židovskej obce a Alexandra Macha na strane štátu, riadiaceho transporty Židov), ktoré sa odohrali počas 2. svetovej vojny a po jej skončení. Anton Baláž píše o Židoch, ktorí boli počas vojny odvezení zo Slovenska do koncentračných táborov, pričom kľúčovým je rozprávanie o jeho osobných stretnutiach s výraznými postavami našej nedávnej histórie - Jurajom Špitzerom, ktorého židovský osud poznal z rodiska, keďže vyrastal neďaleko pracovného tábora pre Židov v Novákoch, a nechvalne známym Alexandrom „Šaňom“ Machom, veliteľom Hlinkovej gardy (1939 – 1940, 1940 – 1944), ministrom vnútra a podpredsedom vlády (1940 – 1944) Slovenského štátu.

Anton Baláž spomenul, že počas štúdia žurnalistiky si v roku 1969 vyberal tému na diplomovú prácu a jeho učiteľ Juraj Špitzer ho poslal za Alexandrom Machom (v roku 1968 prepustený z väzenia), aby písal o jeho novinárskej tvorbe. Autor vyrozprával, ako prvýkrát uvidel Macha sedieť v univerzitnej knižnici, kde čítal noviny z čias Slovenského štátu. „Nebol som si ešte ani istý, či budem o ňom písať, no on mi už podával papier, čo chce, aby som v práci obsiahol.“ Balážovi išlo aj o slobodu prejavu, keďže to, o čom písal, bolo v tej dobe tabu, a tak sa o neho začala zaujímať štátna bezpečnosť i KGB.

V rámci diskusie sme sa autora opýtali, či si myslí, že niekedy Alexander Mach oľutoval svoje činy, ktoré napáchal počas existencie Slovenského štátu. Povedal, že čas sa už nedá vrátiť späť a čo bolo vykonané, to už nezmeníme. I preto sa treba poučiť z chýb, ktoré sa v minulosti napáchali, a tak príbehy z knihy Dva slovenské osudy nestrácajú svoju aktuálnosť ani v súčasnosti.

Súčasťou besedy bola aj prezentácia monografie Slovenské židovstvo v tvorbe Antona Baláža, ktorá vyšla v lete 2019 na Fakulte stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre a jej autorkou je Monika Adamická, interná doktorandka z Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr. Téme sa venuje už niekoľko rokov, jej počiatky siahajú ešte k autorkinmu rigoróznemu štúdiu a k spolupráci so svojím konzultantom, literárnym vedcom Tiborom Žilkom. Adamickej monografia „prináša faktografické a literárnovedné poznatky o problematike slovenského židovstva v jednotlivých historických etapách dejín Slovenska, pričom za dôležitý medzník sa pokladá druhá svetová vojna a s ňou spojená genocída na Židoch“. Kľúčovým aspektom monografie je však analytická a interpretačná práca s dielami slovenského spisovateľa a člena KNS Antona Baláža (literatúra faktu Transporty nádeje, novela Krajina zabudnutia, poviedky Trhlina a Šimon Pútnik, rozhlasová hra Ofélia nie je mŕtva), ktoré zobrazujú práve povojnové osudy tých, ktorí prežili a po vojne sa snažia opätovne začleniť do spoločnosti, nájsť nový zmysel života v podmienkach rodiaceho sa československého socialistického zriadenia. Monografia Moniky Adamickej má tak výrazný potenciál prezentovať i v súčasnosti mimoriadne aktuálnu tému, pretože u istej časti spoločnosti narastá opätovná tendencia selektovať ľudí podľa národnosti, vierovyznania, štátnej príslušnosti, rasy a podobne, pričom na tento fakt bola sústredená i diskusia s autorkou. Vplyv populizmu a extrémizmu nielen v strednej Európe silnie, preto je viac než vhodné venovať sa takto profilovanej téme, zvlášť, ak je kvalitne zbeletrizovaná.

Radovan Košík, 1. ročník bakalárskeho štúdia, št. program Stredoeurópske areálové štúdiá FSŠ UKF

Študentka Katedry ošetrovateľstva FSVaZ UKF Natália Slašťanová (vpravo).

FLORENCE ROKA 2019: NAŠA ŠTUDENTKA TRETIA

Do finálovej dvadsiatky tento rok postúpili až tri študentky ošetrovateľstva na UKF v Nitre: Barbora Blažičková, Natália Slašťanová a Veronika Trnovcová.

Študentka odboru ošetrovateľstvo Natália Slašťanová získala krásne tretie miesto v celonárodnej súťaži budúcich sestier Florence roka 2019. Je to už druhý úspech Katedry ošetrovateľstva Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF na tejto súťaži – v roku 2018 obsadila druhé miesto študentka Patrícia Bečková.

Ako informoval organizátor súťaže Svet zdravia, jej koncept pozostáva z troch samostatných postupových kôl. Prvým je samotná registrácia, kde sa v roku 2019 prihlásilo vyše 140 uchádzačov. V druhom kole uchádzači vypracovávali prípadové štúdie/kauzistiky formou online kvízu. Na základe výsledkov bola následne vybratá najlepšia dvadsiatka finalistov, ktorí sa posledný októbrový víkend zúčastnili súťaže v michalovskej nemocnici.

Náročný deň v nemocnici novej generácie

„V sobotu od rána sme absolvovali tri teoretické workshopy – ako poisťovne platia nemocnice, ekonómia v zdravotníctve a ako funguje manažment nemocníc, a štyri praktické workshopy – rozdeľovanie liekov prostredníctvom centrálnej prípravovne liekov, kúpeľ a ošetrenie novorodenca, meranie fyziologických funkcií prostredníctvom špeciálneho prístroja a sadrovanie zlomeného zápästia," prezradila nám Natália.

„Deň bol celkovo náročný pre všetky z nás, a keďže sme sa nachádzali v nemocnici novej generácie, takmer všetko bolo pre nás nové, nakoľko je to zatiaľ jediná nemocnica svojho druhu na Slovensku."

Budúce zdravotné sestry tak mali možnosť pracovať s modernými prístrojmi, čítačkami 2D kódov u pacientov, prístrojom na meranie FF, ktorý rovno odosiela dáta do dokumentácie, takisto videli, ako funguje stroj na dávkovanie liekov.

To, čo sa v sobotu na workshopoch a prednáškach budúce sestry naučili, museli v nedeľu ukázať súťažne. Čakali ich testy aj praktické úlohy. Najlepšie to zvládla Lenka Macejová z Prešovskej univerzity v Prešove, na druhom mieste

skončila Natália Talafúsová z Trnavskej univerzity v Trnave a tretie miesto obsadila Natália Slašťanová z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Za svoje umiestnenie získala 300 eur.

Študentky chcú seba aj katedru prezentovať na národnej úrovni

Keďže ide o porovnanie sa s ostatnými študentmi ošetrovateľstva v rámci celého Slovenska, vedúca Katedry ošetrovateľstva PhDr. Andrea Solgajová, PhD., záujem študentov zúčastňovať sa tejto súťaže oceňuje. Podľa jej slov náročnosť súťaže spočíva v tom, že ide o priamu konfrontáciu vedomostí a schopností v oblasti poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v reálnych podmienkach nemocnice.

Do finálovej dvadsiatky v tomto ročníku postúpili až tri študentky ošetrovateľstva: Barbora Blažičková, Natália Slašťanová a Veronika Trnovcová. „Všetky nás na súťaži prezentovali na vysokej úrovni, šírili dobré meno našej katedry a Natália Slašťanová získala krásne tretie miesto," podelila sa so svojimi dojmami dr. Solgajová. „Ide o veľký úspech pre nás všetkých, máme veľkú radosť a vnímame to zároveň aj ako motiváciu nielen pre budúcich tretiakov, ale i pre nás pedagógov. Z nášho pohľadu je to vízia udržať kvalitný proces vzdelávania a odborne pripraviť sestry, ktoré v rámci Slovenska majú pozíciu na popredných miestach."

Profesionalita katedry priťahuje študentov z celého Slovenska

Nedostatok sestier aj pokles záujmu o vzdelávanie v odbore ošetrovateľstvo je celosvetovým problémom, pričom Slovensko nie je výnimkou. Záujem o štúdium tohto odboru na UKF Andrea Solgajová hodnotí zatiaľ ešte ako dobrý. Nitrianska Katedra ošetrovateľstva má na Slovensku dobré meno, má študentov z rôznych regiónov Slovenska, ktorí napriek tomu, že často majú možnosť študovať aj bližšie k domovu, vyberú si práve ju.

„Myslím si, že študenti oceňujú inovatívne trendy a prenikanie skúseností zo spolupráce so zahraničnými univerzitami do procesu vzdelávania – napríklad použitie reflexívneho uvažovania v klinickom rozhodovaní, použitie klasifikačných systémov a iné, ako aj dobrú spoluprácu s fakultnou nemocnicou a najmä profesionálny a zároveň ľudský prístup všetkých mojich kolegov a kolegýň," hovorí vedúca katedry. „Bývalí absolventi spätne vyjadrujú najmä dobrú organizáciu vzdelávacieho procesu a odbornej praxe a podporu zo strany pedagógov. Verím, že tieto silné stránky našej katedry oslovia záujemcov o štúdium odboru ošetrovateľstvo aj v nasledujúcich rokoch."

A ako povolanie zdravotnej sestry vidí úspešná finalistka súťaže Florence roka? „Je to veľmi náročná práca," hovorí Natália Slašťanová. „Ale keď človeka naozaj napĺňa pomáhanie ľuďom, určite ju bude vnímať ako veľmi vznešenú a dôležitú. Určite sa jej v budúcnosti chcem venovať."

Mgr. Jana Krajčovičová,
R – Oddelenie médií,
foto: FB Svet zdravia

KOMIKSOM ZA ĽUDSKÉ PRÁVA

V roku 2018 oslávila Všeobecná deklarácia ľudských práv svoje 70. výročie. 10. decembra 1948 v Paríži Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo deklaráciu ľudských práv a slobôd, ktorá sa vzťahuje na všetkých občanov. Pri tejto príležitosti sa belgický vydavateľ komiksov SPIROU v spolupráci s Úradom Vysokého komisára OSN pre ľudské práva rozhodli pripomenúť občanom princípy deklarácie. Výsledkom ich spolupráce je špeciálne číslo komiksu, ktoré vydáva časopis SPIROU. Zobrazuje 30 článkov deklarácie prostredníctvom rôznych príbehov, ktoré zažívajú hlavné postavy.

Vďaka Belgickému veľvyslanectvu, Valónskemu a Bruselskému regiónu získala Katedra romanistiky FF UKF možnosť zrealizovať výstavu s názvom SPIROU za ľudské práva, ktorá predstavila príbehy o hrdinoch a hrdinkách z komiksov, ktorí symbolizujú rozličné ľudské hodnoty. Historické aj aktuálne udalosti, ktoré sú inšpiráciou pre autorov komiksov, neustále dokazujú, že dodržiavanie ľudských práv rôznymi mocnosťami nie je samozrejmosťou. Podľa preambuly je našou úlohou neustále šíriť myšlienku o dodržiavaní týchto práv a slobôd najmä prostredníctvom školstva a vzdelávania.

Katedra romanistiky preto v novembri 2019 pripravila výstavu v Galérii na schodoch v priestoroch Filozofickej fakulty UKF na Hodžovej ulici 1. Výstavné panely vo francúzštine boli vďaka prekladom študentov Katedry translatológie a Katedry romanistiky FF sprístupnené aj pre nefrankofónnych návštevníkov. Výstava bola určená aj záujemcom z radov žiakov a pedagógov základných a stredných škôl, a to prostredníctvom sprievodného pedagogického plánu, ktorý si pripravili študenti učiteľského smeru francúzskej sekcie Katedry romanistiky FF. Prostredníctvom rozmanitých aktivít pomohli záujemcom objaviť bohatstvo komiksov a východiskové princípy ľudských práv. Medzi prvými návštevníkmi, ktorí túto jedinečnú možnosť využili, boli študenti sexty a septimy zo Spojenej školy na Slančíkovej 2 v Nitre. Tí sa zúčastnili tvorivých dielní počas novembrového fakultného Dňa otvorených dverí pod vedením študentiek 1. ročníka magisterského stupňa učiteľstva francúzskeho jazyka. Vďaka patrí aj pedagógom, ktorí stredoškolákov sprevádzali, Mgr. Ľubici Bubákovej a Paulovi Westerloppeovi, za pomoc pri organizačnom zabezpečení podujatia.

Mgr. Stéphane Tardy,
FF – Katedra romanistiky,
preklad: študenti KTR,
foto: Mária Lalinská,
FF – Katedra romanistiky

OCENILI ÚSPEŠNÝCH ŠTUDENTOV

Uznania si prevzali deviati študenti zo všetkých fakúlt školy. Rektor ocenil, že nie sú šedým priemerom, že ich životnou filozofiou je snaha dokázať niečo viac a byť ochotný pre to niečo urobiť.

Predstavitelia Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre ocenili deväť študentov našej školy. Príležitosťou bolo podujatie Študentské dni nitrianskych univerzít a Medzinárodný deň študentstva. V utorok 19. novembra 2019 si z rúk rektora UKF prof. RNDr. Libora Vozára, CSc., diplom s uznaním prevzali poslucháči zo všetkých fakúlt univerzity, pričom získali aj mimoriadne štipendium.

Ocenení boli Mgr. Viktória Kyselová (PF), Bc. Sabina Slováková (PF), Mgr. Ján Francisti (FPV), Patrícia Kopecká (FPV), Kateřina Sáčková (PF), Emma Zapletalová (PF), Mgr. Rudolf Radics (FSŠ), Bibiana Kleinová (FF) a Natália Slašťanová (FSVaZ).

Demokracia prináša zodpovednosť za svoju existenciu

V zasadacej miestnosti rektorátu ich spolu s rektorom prof. Vozárom privítali aj prorektor UKF pre vonkajšie vzťahy a sociálne veci doc. PaedDr. Miroslav Tvrdoň, PhD., a šéf Študentského centra UKF Mgr. Miroslav Tvrdík, PhD. Prorektor Miroslav Tvrdoň v úvodom príhovore vyzdvihol význam 17. novembra - Medzinárodného dňa študentstva a Dňa boja za slobodu a demokraciu. Spomenul historické súvislosti z obdobia roku 1939, z nacistami okupovanej Prahy, a z čias Nežnej revolúcie v roku 1989, kedy študenti zohrali významnú úlohu v boji za ľudskosť, pravdu, slobodu a demokraciu.

Študentom sa prihovoril rektor Libor Vozár. Spomenul 30. výročie Nežnej revolúcie, ktorú ocenení študenti nemohli zažiť na vlastnej koži, keďže ešte nežili. Udalosť im mohli priblížiť dobové dokumenty, fotografie, novinové články či spomienky pamätníkov.

„Ak sme predtým vnímali fakt, že čas plynie nejako pomalšie, bolo to dô-

sledkom toho, že režim istým spôsobom riadil a kontroloval spoločnosť. Dnes prakticky nikto nikoho nereguluje, s výnimkou nejakých pracovných a študijných povinností. Myslím si, že dnes ľudia majú priestor slobodne sa vyjadrovať, máme možnosť slobodných volieb. Voľnosť a demokracia však na druhej strane prinášajú zodpovednosť za vlastnú existenciu. To je veľmi dôležité a treba o tom nahlas hovoriť. Od toho, ako sa človek, resp. komunita ľudí, správa k sebe a k iným, od toho sa odvíja aj profit a lepšia budúcnosť jednotlivca alebo danej komunity," zdôraznil prof. Vozár.

Aby namáhať sa na cvičisku stálo za to

Prítomných mladých ľudí označil rektor Libor Vozár za vzor pre ostatných študentov v tých oblastiach štúdia i osobného života, v ktorých vynikajú ako jednotlivci, ale ktorými sa zároveň môže pochváliť aj príslušná katedra, fakulta a celá naša univerzita.

„Patríte k študentom, ktorí nie sú šedý priemer, ktorí nie sú v závoze, ale vedia byť príkladom, vedia potiahnuť iných. Som veľmi rád, že takto vnímate svoje miesto vo svete, lebo to je aj o životnej filozofii - snahe dokázať niečo viac a byť ochotný pre to niečo urobiť. Úprimne vám želám, aby ste mali pocit, že vložiť do niečoho energiu bolo múdre rozhodnutie, ktoré vám aj prinesie úžitok," pokračoval rektor UKF.

„Nie každý deň svieti slnko, niekedy sa darí, niekedy nedarí. No keď je človek usilovný a cieľavedomý, tak tých pozitívnych vecí je určite viacej ako negatívnych. Želám vám, aby sa vám v rámci vášho krátkeho pobytu na našej univerzite darilo a aby sa vám darilo aj neskôr v živote. Aby ste mali pocit, že stálo za to sa trápiť, namáhať sa na tom cvičisku, aby ste to na bojisku mali potom ľahšie."

Neformálna diskusia

Vedenie školy výnimočných študentov ocenilo za príkladnú reprezentáciu svojej fakulty či univerzity doma i vo svete, za šírenie jej dobrého mena, za výborné študijné výsledky, za spoluprácu na popularizačných podujatiach organizovaných fakultou či školou, za aktívnu prácu v Študentskom parlamente a za angažovanosť v organizovaní študentského života, za presadzovanie názorov študentov univerzity aj za mimoriadne úspechy a reprezentáciu školy na poli vedy, výskumu, sociálnej práce, kultúry, umenia či športu.

Po oficiálnych príhovoroch a odovzdaní diplomov sa rozbehla neformálna diskusia. Ocenení študenti prezradili prítomným niečo o sebe, o tom, čomu a prečo sa venujú. Všetky ich osobné príbehy s puncom výnimočnosti a úspešnosti majú spoločné rysy - spája ich cieľavedomosť, schopnosť zdokonaľovať sa, tvrdo na sebe pracovať, snaha niečo v živote dosiahnuť, nebyť priemerným. Tieto vlastnosti sú nevyhnutné k tomu, aby naplnili svoje predsavzatia a sny, aby vo svojej budúcej profesii boli úspešní a v živote šťastní a spokojní.

Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií,
foto: Lubo Balko

ŠPIČKOVÉ HUDOBNÉ AJ VÝTVARNÉ UMENIE

Súčasťou osláv 60. výročia vzdelávania budúcich učiteľov na pôde Pedagogickej fakulty UKF bol aj Festival umení Konfrontácie.

Slávnostným zasadnutím Vedeckej rady Pedagogickej fakulty UKF si 25. novembra 2019 pripomenuli 60. výročie vysokoškolského vzdelávania učiteľov na pôde Pedagogickej fakulty (PF). Zasadnutia sa v Študentskom domove Nitra zúčastnilo 120 hostí – bývalí a súčasní akademickí funkcionári UKF (rektori, prorektori, dekani, prodekani), predstavitelia zahraničných a domácich spolupracujúcich univerzít (UK Praha, UHK Hradec Králové, UP Olomouc, ZČU Plzeň, MU Brno, UK Bratislava, UMB Banská Bystrica, TU Trnava, PU Prešov a iných), bývalí učitelia Pedagogického inštitútu založeného v roku 1959 (pani Oravcová, pán prof. Konôpka) a bývalí aj súčasní interní aj externí členovia Vedeckej rady PF UKF.

Pri tejto slávnostnej príležitosti dekan PF doc. PaedDr. Gábor Pintes, PhD., udelil medaily PF a ďakovné listy osobnostiam, ktoré prispeli k rozvoju PF vo vzdelávacej oblasti, vo sfére vedy, výskumu i vonkajších vzťahov.

Priaznivcov umenia festival potešil

Sprievodným podujatím osláv na PF UKF bol Festival umení Konfrontácie, ktorý bol už tradične súčasťou Študentských dní nitrianskych univerzít. Už 16. ročník s medzinárodnou účasťou sa v dňoch 25. až 29. novembra 2019 konal v priestoroch synagógy, opäť ponúkol výtvarné umenie i hudbu. Dramaturgičkou festivalu, ktorý pripravili Občianske združenie Konfrontácie, Katedra hudby PF UKF a Mesto Nitra, bola Mgr. Alena Čierna, PhD., vedúca Katedry hudby PF. Podporili ho Fond na podporu umenia a Mesto Nitra.

Ako nám Mgr. Alena Čierna, PhD., povedala, podujatie má vždy medzinárodný rozmer, keďže hosťom býva aj zahraničný umelec. V tomto roku to boli účinkujúci zo Švajčiarska a Argentíny. „Základná línia festivalu je daná už samotným názvom – ide o konfrontáciu rôznych štýlov a konfrontáciu slovenského a svetového umenia, či už kompozičného alebo interpretačného," hovorí Mgr. Čierna. „Je samozrejmé, že takýto festival s finančnými možnosťami, ktoré má, si nemôže dovoliť pozývať veľké orchestre a tých úplne špičkových svetových umelcov, ale neustále si udržiava veľmi vysoký štandard. Dokazuje to aj tento ročník festivalu, už účinkujúca na prvom koncerte – Mária Porubčinová – patrí medzi sopranistky svetového mena, Ana Carolina Diz, ktorá vystúpila v piatok, sa rovnako radí k vynikajúcim svetovým sopranistkám. Naši umelci ako významný gitarista Martin Krajčo či skvelá klaviristka Dana Šašinová-Satury sú známymi interpretmi aj na svetových pódiách. Priaznivci nášho festivalu sa dočkali špičkových interpretačných výkonov aj špičkových skladieb."

Umelci zvučných mien

V pondelok 25. novembra Festival umení Konfrontácie otvorila kolektívna výstava Šesťdesiatka/Sixty, na ktorej svoje diela pri príležitosti 60. výročia vysokoškolského vzdelávania budúcich učiteľov na PF UKF predstavili súčasní a bývalí stále umelecky činní členovia Katedry výtvarnej tvorby a výchovy Pedagogickej fakulty UKF. Svoju tvorbu prezentovali Jozef Baus, Igor Benca, Ľubomír Bereš, Robert Bielik, Jozef Dobiš, Eva Kleino-

vá, Anna Jarmila Koprdová, Martin Kratochvil, Viliam Loviška, Janka Mináriková, Miroslav Nicz, Peter Rónai, Daniel Szalai, Juraj Toman, Marko Vrzgula a Ľubomír Zabadal. Festival v pondelok pokračoval Komorným koncertom, venovaným 60. výročiu PF UKF. Predstavili sa na ňom Mária Porubčinová (spev, SK/Švajčiarsko) a Dana Šašinová-Satury (klavír, SK). Uviedli diela K. Slavického, F. Sora, E. Suchoňa, G. Pucciniho, A. Catalaniho, A. Dvořáka a G. Verdiho. V ďalších dňoch sa publiku predstavili komorné zoskupenie Ansámbel Asynchronia pod umeleckým vedením Petra Javorku, popredný slovenský gitarista Martin Krajčo, slovenský klavirista Maroš Klátik, argentínska sopranistka Ana Carolina Diz a slovenský barytonista Dušan Jarjabek v klavírnom sprievode Róberta Pechanca a Milady Synkovej.

Katedra bola jedným zo zakladateľov

Kurátorka výstavy Šesťdesiatka/Sixty doc. PhDr. Adriana Récka, PhD., prodekanka pre rozvoj, celoživotné vzdelávanie a medzinárodné vzťahy PF UKF zdôraznila, že výstava sa názvom i obsahovým zameraním hrdo hlási k 60-ročnej tradícii univerzity.

„Výstavou sme chceli osláviť 60 rokov vysokoškolského vzdelávania budúcich učiteľov výtvarného umenia, resp. výtvarnej výchovy. Jedným z prvých pracovísk predchodcu dnešnej univerzity – Pedagogického inštitútu v Nitre založeného v roku 1959 – bola aj Katedra výtvarnej výchovy a základov priemyselnej výroby. Z nej sa ako samostatná katedra v roku 1960 vyčlenila Katedra výtvarnej výchovy, ktorá od roku 1999 funguje pod názvom Katedra výtvarnej tvorby a výchovy," hovorí doc. Récka.

„Za tých 60 rokov sa na katedre vystriedalo takmer 70 významných umeleckých osobností a zároveň výborných pedagógov. Samozrejme, nemohli sme všetkých predstaviť a ani prostredníctvom výstavy dostať do synagógy, preto bol koncepčne môj zámer taký, že oslovím aktívnych umelcov – bývalých aj súčasných tvorivých umeleckých pracovníkov Katedry výtvarnej tvorby a výchovy PF, ktorí stále vystavujú a neustále rozvíjajú svoje umelecké stratégie. Na moju výzvu zareagovalo 16 umelcov, sedemnástym, vopred nepotvrdeným, bol pán Peter Horváth, prvý porevolučný vedúci katedry, ktorý ma nečakane prekvapil a počas vernisáže výstavy si spolu s Petrom Rónaiom pripravili performanciu ‚Horváth kreslí portrét Rónaia'."

Výpovedná a reprezentatívna kolekcia diel

Podľa kurátorky 16 autorov vytvorilo mimoriadne silnú zostavu umelcov, z nich siedmi sú stále pedagógmi Katedry výtvarnej tvorby a výchovy PF UKF a deviati sú bývalými vyučujúcimi katedry, ktorí odišli z rôznych dôvodov – išli učiť na umelecké školy či akadémie, zostali tvoriť v slobodnom výtvarnom povolaní alebo odišli na dôchodok.

Z výtvarných techník mala na výstave zastúpenie maľba, grafika, textil, priestorové umenie, digitálna tlač, intermédiá a video umenie. Všetky veľmi dobre ilustrovali jednotlivé odbory katedry a ich prácu.

„Výber z tvorby predstavili veľmi zvučné mená súčasnej slovenskej výtvarnej scény a my sme veľmi radi, že prijali naše pozvanie vystavovať. Samozrejme, synagóga je veľmi špecifický priestor, ktorý nie je prioritne výstavný a nedovoľuje prezentovať veľké počty diel. Tak sme sa obmedzili na 1 – 3 veci od konkrétneho autora podľa toho, s akou umeleckou stratégiou prišiel. Myslíme si, že takto vznikla skutočne veľmi pekná kolekcia, výpovedná a reprezentatívna," skonštatovala prodekanka Adriana Récka.

Výrazné zmeny po Nežnej

Ako kurátorka zdôraznila, po Nežnej revolúcii , ktorej 30. výročie sme si v roku 2019 pripomenuli, sa výrazne menila koncepcia výtvarnej edukácie na katedre aj vďaka osobnostiam, ktoré sa predstavili na výstave Šesťdesiatka. Drvivá väčšina z nich nastúpila na katedru v 90. rokoch a mala veľmi významný podiel na tom, ako dnes katedra vyzerá a na akej báze funguje výtvarné vzdelávanie.

„V novodobých dejinách katedry a najmä po roku 1989 vzdelávanie budúcich učiteľov (nielen) výtvarnej výchovy alebo výtvarného umenia prešlo významnými zmenami. Spoločenské a politické zmeny priniesli oslobodenie umeleckej tvorby spod ideologického nátlaku a otvorili tak cestu aj k transformácii umeleckého vzdelávania. V deväťdesiatych rokoch 20. storočia sa na katedre v rámci prípravy budúcich učiteľov formovali tzv. ateliéry odborne zastrešujúce klasické, ale aj netradičné výtvarné disciplíny. Aktívnymi spolutvorcami zmien boli aj viacerí účastníci tejto výstavy," uviedla prodekanka Récka.

V súčasnosti sa kladie dôraz nielen na produkt výtvarnej edukácie, ale aj na samotný proces tvorby, ktorý predpokladá hodnotiace kritické myslenie a kreativitu. „Ako priama účastníčka transformácie katedry v 90. rokoch 20. storočia z pozície historika a teoretika umenia môžem povedať, že vtedajšie smerovanie katedry značne anticipovalo súčasné výzvy. Uskutočnili sa mnohé, prevažne výstavné aktivity so zapojením študentov, ktorí dostali priestor na kreatívnu prácu, ale aj na preukazovanie svojich schopností kriticky myslieť," dodala doc. Récka.

Spracovala: Ing. Jana Černáková,
R – Oddelenie médií,
foto: JČ

ERASMUS VILLAGE PRINIESLA VIRTUÁLNU CESTU SVETOM

Návštevníci mohli hlasovať v súťaži o najzaujímavejší stánok. Vyhral turecký, druhé miesto patrilo španielskemu stánku a tretie miesto obsadili študenti z Kolumbie.

Súčasťou Študentských dní nitrianskych univerzít bola aj obľúbená akcia Erasmus Village, vďaka ktorej zahraniční študenti študujúci na SPU a UKF v rámci programov Erasmus+, bilaterálnej či v rámci inej medzinárodnej spolupráce ponúkli prostredníctvom expozícií a prezentácií svojich krajín a univerzít zaujímavé informácie „z prvej ruky“. Záujemcovia o študijné pobyty v zahraničí, ale aj ostatní návštevníci, mali možnosť v jeden deň virtuálne „precestovať“ značnú časť celého sveta, spoznať tradície iných krajín a tiež hlasovať o najzaujímavejší stánok.

Na podujatí, ktoré organizačne pripravila Kancelária zahraničných vzťahov a medzinárodných vzdelávacích programov SPU v Nitre a Oddelenie pre medzinárodné vzťahy UKF, prvýkrát participovalo aj Mesto Nitra a Občianske združenie Pokoj a dobro, zriadené v klientskom centre na Mestskom úrade v Nitre. Podujatie bolo realizované aj v spolupráci Erasmus Student Network (ESN) na SPU a UKF. Akcia motivuje k Erasmus mobilitám, dvíha medzinárodné povedomie a prezentuje iné krajiny a kultúry, ktoré majú študenti UKF a SPU vďaka programu Erasmus+ možnosť osobne spoznať. Erasmus Village 2019 sa uskutočnila v priestoroch pod Aulou SPU. Podujatie otvoril prorektor SPU pre strategický rozvoj doc. Drahoslav Lančarič. Účastníkom sa prihovorili aj prorektorka pre medzinárodné vzťahy UKF PhDr. Martina Pavlíková, PhD., zástupkyňa mesta Ing. Miriam Horníková a veľvyslanec Španielska na Slovensku J. E. Luis Belzuz de los Ríos.

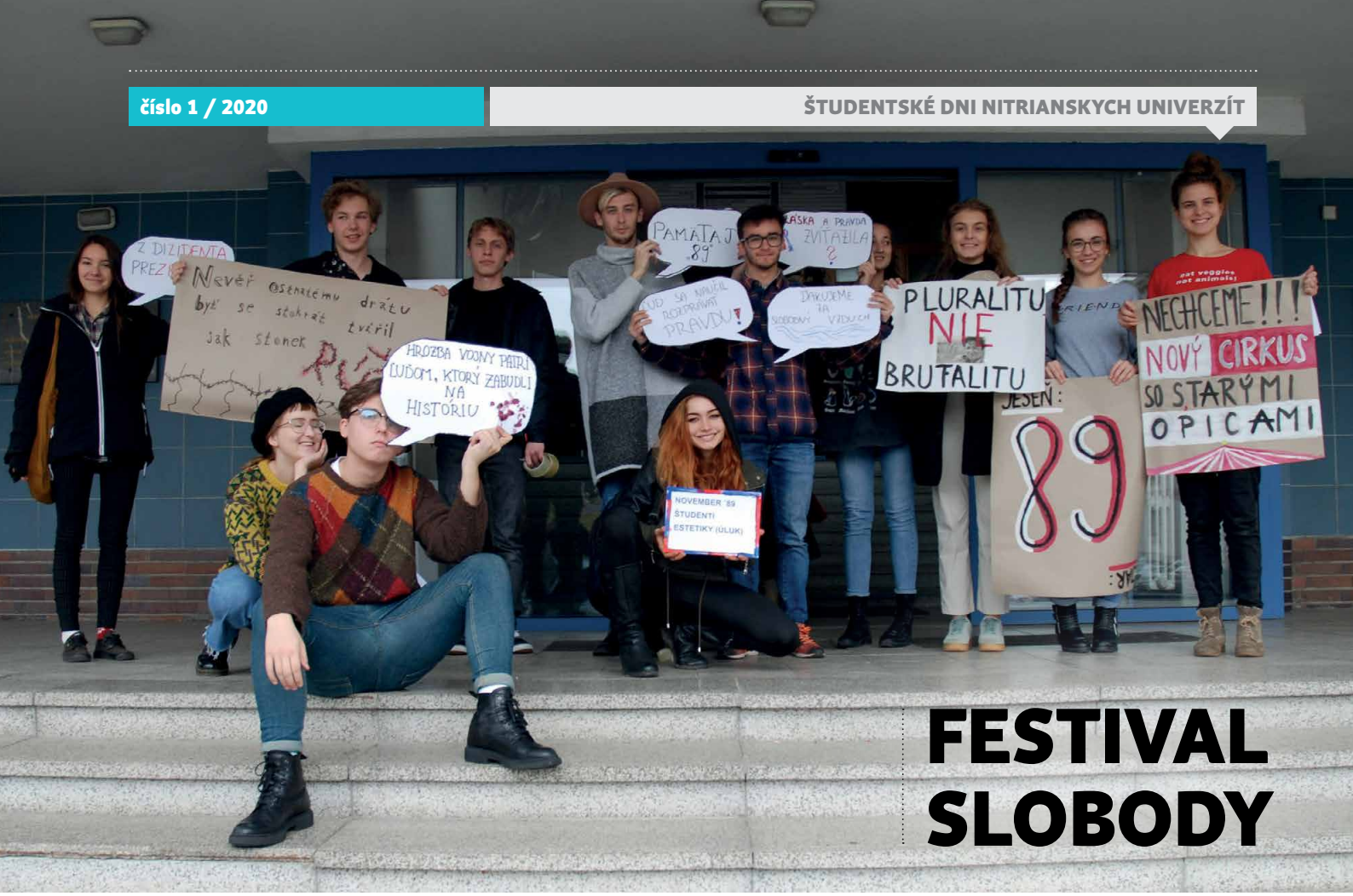
Na Erasmus Village 2019 sa zúčastnili zahraniční Erasmus+ študenti, ktorí študujú na SPU a UKF v Nitre, z rôznych krajín – Mexika, Uzbekistanu, Kolumbie, Španielska, Turecka, Česka, Japonska, Francúzska a ďalších. Počas podujatia sa zúčastnili aj na vedomostnom kvíze, ktorý sa týkal zaujímavých faktov o Slovensku, ale aj krajín, z ktorých študenti pochádzajú.

Na záver vyhlásili výsledky súťaže o najlepší stánok, ktorý najlepšie prezentoval kultúru a kulinárske dobroty štátu, z ktorého študenti pochádzajú. Najviac zaujal turecký stánok - študenti v ňom hosťom podávali tradičnú turecku kávu a tradičné turecké sladkosti, druhé miesto patrilo španielskemu stánku s typickými špecialitami španielskej kuchyne, tretie miesto obsadili študenti z Kolumbie. Zaujal aj francúzsky stánok, kde študenti pripravili tradičné francúzske palacinky, ktorými pohostili prítomných študentov SPU a UKF.

Ing. Silvia Hrozenská, PhD.,
R – Oddelenia pre medzinárodné vzťahy,
foto: Lubo Balko

FESTIVAL SLOBODY

Kľúčovou témou sa stala reflexia slobody a neslobody v československom umení.

K 30. výročiu Nežnej revolúcie pripravil Ústav literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF niekoľko kultúrnych podujatí, viažucich sa k zlomovým spoločenským udalostiam v novembri 1989. Kľúčovou témou festivalu sa stala reflexia slobody a neslobody v československom umení. Projekt sa realizoval v spolupráci s Ústavom pamäti národa, ktorý už niekoľko rokov organizuje celoslovenský Festival slobody.

Prvým podujatím festivalu bol tematický večer s názvom Básnik a politik Miroslav Válek (5. novembra 2019), ktorý zahŕňal premietanie dokumentárneho filmu slovenského režiséra Patrika Lančariča (Válek, 2018) a odbornú diskusiu. O sporných momentoch Válkovej osobnosti, jeho poézii a kultúrnom živote počas normalizácie sa zhováral moderátor Juraj Malíček s literárnymi teoretikmi Igorom Hochelom, Zoltánom Rédeyom a Tomášom Lietavcom. Od 11. do 15. novembra prebiehal v priestoroch Ústavu literárnej a umeleckej komunikácie cyklus živých prednáškových blokov Umením k slobode ´89, na ktorých vysokoškolskí pedagógovia a vedeckí pracovníci ÚLUK-u reflektovali umelecké diela tematizujúce život československej spoločnosti v rokoch 1948 – 1989, ale aj prvé roky po tomto zlome. Študenti estetiky pod vedením dr. Zeleňákovej v priestoroch Filozofickej fakulty zrealizovali výtvarné intervencie, aby takto aj vizuálne pripomenuli medzník ´89 - rozvešali pamätné „novembrové odkazy“, citovali dobové plagáty, výroky či fragmenty z tvorby československých autorov a niektoré východiskové texty samostatne interpretačne rozvinuli. Súčasťou tohto happeningu bola aj sugestívna inštalácia Kontakt tvorená z ostnatých drôtov, ktorú vytvorila študentka estetickej a výtvarnej výchovy Viera Domaracká.

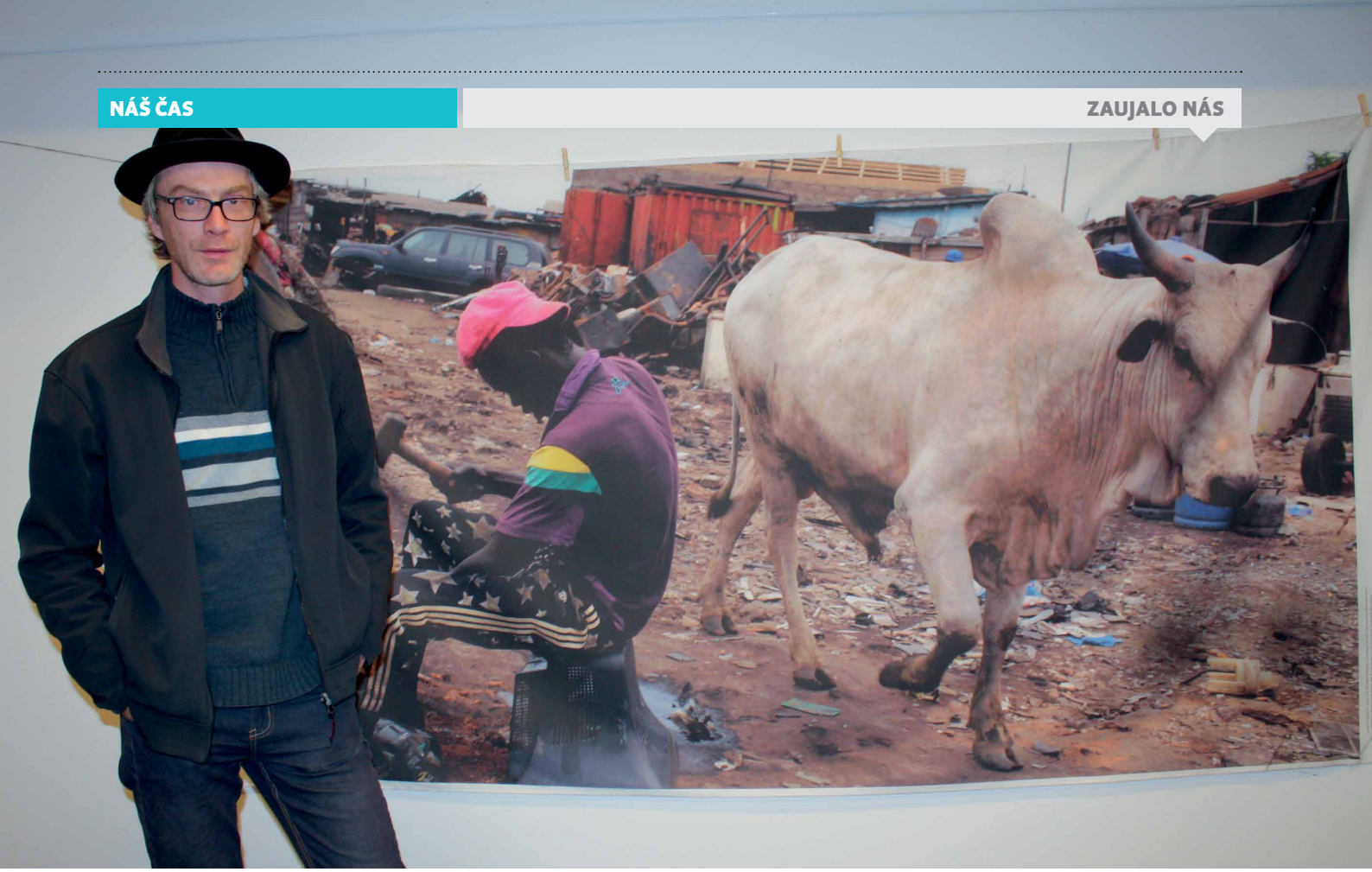
V rôzne ladených (teoretických, diskusných, tvorivých) blokoch študenti postupne rozkrývali problémové okruhy ako Fenomén sledovania v období socialistického režimu a v súčasnosti (s Mgr. Petrom Brezňanom, PhD.), Poetika normalizačnej kinematografie a 89´ v československej kinematografii (s doc. Jurajom Malíčkom, PhD.). Reflektovaná bola estetika „socialistického“ bývania vs. tradičnej ľudovej architektúry (s Mgr. Petrou Baďovou, PhD.); počúvali sa piesne, ktoré sa stali symbolom Nežnej revolúcie (s Mgr. Radoslavom Lakoštíkom). Uvažovalo sa tiež o fenoméne múru a o detstve za železnou oponou, ako ho zachytil český ilustrátor Petr Sís (s Mgr. Hanou Zeleňákovou, PhD.) a čítali sa vybrané pasáže z rozhovoru Jána Štrassera s Ivanom Štrpkom (Básnik a nežná – od opojenia k vytriezveniu s Mgr. Tomášom Lietavcom). Novembrový týždeň zavŕšila diskusia k filmu Kawasakiho ruže o vytrácaní sa kolektívnej pamäti, o dosahu revolučnej zmeny ´89 na súčasné generácie (Nežná revolúcia - vyhliadky a skutočnosť s Mgr. Petrom Zlatošom, PhD.).

Počas festivalu sa na niektorých seminároch premietali krátke dokumentárne filmy z archívu Ústavu pamäti národa, ktoré zapĺňajú biele miesta pri spomínaní si na život v totalitnom zriadení (Junáci z prachu, 2010, November + 20, 2009, Tiene Barbarskej noci, 2012, Tóny v tichu, 2011).

Študenti sa zúčastnili aj na výstave Podoby slobody/Faces of Freedom v Nitrianskej galérii, kde v rámci workshopu Čo pre nás znamená sloboda? interaktívne reagovali na vystavené diela a diskutovali o slobode a zodpovednosti, hraniciach a múroch a o hrozivosti ideológií (s Mgr. Evou Parilákovou, PhD., a za účasti kurátora výstavy Omara Mirzu).

Festival slobody ukončilo 20. novembra 2019 premietanie hraného filmu Balón (2018), v ktorom režisér Michael Herbig sugestívne zobrazil túžbu dvoch východonemeckých rodín po slobode.

Mgr. Hana Zeleňáková, PhD., Mgr. Eva Parilláková, PhD.,FF – Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, foto: ÚLUK

ZA ZÁBERMI CESTOVAL DO GHANY I BANGLADÉŠA

Na cesty sa Martin Baláž vydal len sám, s vierou, že sa mu nič nestane a urobí zmysluplné fotografie. Výstavou v Galérii Univerzum PF UKF chcel upozorniť na nadmernú spotrebu. Keď človek nakupuje, mal by podľa neho používať hlavu, a nie marketingové heslá.

Mal „to“ v sebe, len o tom netušil. No keď prišiel jeho čas, rozhodol sa doslova z hodiny na hodinu. Bude fotografom... Bez akejkoľvek odbornej prípravy, štúdia, kurzov, školení, workshopov, nikým neovplyvnený, začal Martin Baláž fotiť. Vypracoval sa ako absolútny samouk. Hoci vyštudoval filozofiu a dejepis, dnes je uznávaným fotografom, ktorý svoje snímky vystavoval takmer na všetkých kontinentoch, na konte má desiatky kolektívnych či samostatných výstav, fotografie publikované doma i vo svete a mnohé prestížne ocenenia, ktoré prispievajú k jeho motivácii. Najväčšiu radosť má z výberu svojich fotiek pre súkromné galérie na porotcovských výstavách v USA a Kanade.

Po prvýkrát na pôde UKF

Práce talentovaného fotografa ste koncom minulého roka mohli po prvýkrát vidieť aj na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Fotky klasické aj veľkoformátové na textilnom plátne, niektoré dotvorené autentickým odpadom (napríklad popolom), krášlili steny Galérie Univerzum Pedagogickej fakulty UKF. Lepšie povedané, ani veľmi nekrášlili, lebo tematika výstavy O dôsledkoch odpadu medzi ľuďmi bola skôr nepríjemne šokujúca, čo aj napokon bolo zámerom výstavy. Priblížila chudobné predmestie Akkry, hlavného mesta Ghany, kde končí odpad „z vyspelého sveta“ - haldy skeletov z elektroniky, z ktorej domáci vyberajú, čo sa dá speňažiť, boli naozaj šokujúce. Rovnako zapôsobili aj snímky z plastmi znečistených miest Bangladéša. Bezbrehý konzum západnej civilizácie nepriamo človeka núti mať stále viac materiálnych vecí, chcieť inteligentnejší mobil, výkonnejší počítač, modernejší televízor... Dôsledky poznáme, prejavujú sa v medziľudských vzťahoch, v ničení prírody, v znečisťovaní celej planéty a v ďalších negatívnych dôsledkoch. „Presne kvôli tomu som išiel do Afriky, aby som na túto nadmernú spotrebu upozornil. Ide hlavne o to, aby človek, keď ide nakupovať, používal hlavu, a nie nejaké marketingové heslá, aby uvažoval, či to skutočne potrebuje. Keď už máme rozum, mali by sme ho používať,“ s dávkou sarkazmu hodnotí Martin Baláž. „Chápem, lákaniu reklám je niekedy ťažké odolať. Ľudia dnes pomaly nemajú čas kriticky uvažovať dlhšie ako 1-2 minúty, všetko je veľmi rýchle. Naháňajú sa za ďalším zárobkom, aby si zase mohli kúpiť trebárs nový mobil.“

Dôležitá je osobná zodpovednosť

Podľa fotografa je to začarovaný kruh. Dôležité však je, akú má človek vôľu. Keď podlieha reklamným sloganom či kritickým rečiam okolia, tak nie je silná osobnosť. Takíto ľudia sú ľahko manipulovateľní, a to v hocijakej oblasti života.

„Môžeme tu meditovať o globálnych problémoch, kto za čo môže či nemôže,

ale ja hovorím, že vždy je to o osobnej zodpovednosti. O tom, že keď idem po ulici, nehodím papier na zem, aj keď je maličký. Keď by som dal plastovú fľašu do komunálneho odpadu, zbytočne budem hovoriť o globálnych problémoch, budú to len prázdne frázy," konštatuje Martin Baláž.

Aj fotografovanie vníma ako druh osobnej zodpovednosti. „Kto vie fotiť, dať snímke hĺbku, istý odkaz, posolstvo, nemal by sedieť na zadku. Mohol by som aj ja ostať doma a kašlať na problémy, ale môžem aj ísť a odfotiť, priniesť, vystaviť a možno malým zrniečkom prispieť k nejakej zmene."

Nepotrebuje mať na výstavách stovky návštevníkov, ktorí prejdú okolo jeho fotiek, ale tie sa ich možno nijako nedotknú. „Stačí mi jeden jediný človek, ktorému moje snímky niečo povedia, oslovia ho, vyvolajú emóciu, ktorý pod ich vplyvom zmení svoj postoj, myslenie, život, stane sa osobne zodpovednejším. Nie vždy sa to podarí a je to veľmi veľmi ťažké, ale keď áno, tak vtedy viem, že do tej Afriky malo zmysel ísť."

Martin Baláž sa vo svojej tvorbe snaží nájsť takú cestu, aby jeho výtvarné dielo akceptovali kurátori, ale aj bežní návštevníci výstavy. Každá jeho fotka musí spĺňať isté atribúty, mať v sebe nejakú otázku, príbeh, ktorý diváka nenechá chladným. „Pri fotení sa nestačí len dívať, treba hlavne rozmýšľať a byť trpezlivý. Dnes si rozmyslím, čo, kde a kedy odfotím. Idem po jednej fotke, ktorá povie všetko."

Srdcom sa rozhodol, že musí ísť

To, že sa fotograf vybral na dnes tak neslávne miesta Ghany či Bangladéša, nie je podľa neho nič výnimočné. Môže tam vraj ísť ktorýkoľvek bežný človek, ak má aspoň trochu odvážnejšie bunky. Ani on kedysi o týchto miestach nevedel, kým sa o nich nedozvedel z televízneho dokumentu.

„Do Ghany som cestoval bez akýchkoľvek kontaktov, bez logistickej podpory nejakej neziskovej organizácie, nikoho som tam nepoznal. Len srdcom som sa rozhodol, že tam musím ísť a priniesť to posolstvo sem k nám," priznáva rodák z Nitry, ktorý vyrastal a dnes aj žije v Zlatých Moravciach.

Išiel s vierou, že sa mu nič nestane. „A ani sa mi nestalo, ale to hlavne vďaka tomu, že si ma priamo na mieste našiel domorodý sprievodca. Keby som ho nemal, asi odtiaľ nevyjdem. Do tejto gangmi ovládanej oblasti by sa sám neodvážil ani miestny obyvateľ bežnej štvrte, nieto ešte beloch."

Nebol tam prvým fotografom. Už pred ním tu šokujúce zábery lovili aj autori zo Spojených štátov, Kanady či Nemecka, no ako beloch si tu pripadal ako človek na Mesiaci. Napriek nebezpečnej povahe miesta sa ale necítil ohrozený. Od tamojších chudobných Ghančanov si síce vyslúžil zazeranie a námietky typu: „Načo sem chodíte, je to naše živobytie!", ale fotiť sa neodmietli.

„Za fotenie si niektorí pýtali aj peniaze, ale nemohol som im dať. Mal som istý rozpočet na dobu, ktorú som tu strávil, a keby som peniaze porozdával, čo by som robil? Kto z domácich dá potom mne?" zdôvodnil fotograf.

„Lútosť pri fotení musí ísť bokom. To až večer na hoteli človeku „dochádza", kde pred hodinou bol. Keď som sa s tamojšími chlapmi rozprával o tom, že tu v Európe my platíme za to, že nám vynášajú smeti, nechápali. Nevedeli si predstaviť, že by mali dať nejaké peniaze za smetnú nádobu, keď nemajú z čoho žiť."

Napriek chudobe sa správajú ekologicky

V Bangladéši Martin Baláž fotil odpad z textilnej výroby a najmä znečistenie riek plastmi. Je to veľmi chudobná rozvojová krajina, ktorá má vo všeobecnosti veľký problém s odpadom, ale peniaze na zavedenie odpadového hospodárstva nemá. Nádoby na odpad v uliciach, tak bežne ako u nás, tu vraj nenájdete, lebo štát nemá peniaze na to, aby sa vynášali.

„Keď na snímkach z Bangladéša vidíte hromady odpadu a špiny, môžete si v duchu povedať, že títo ľudia sa asi nevedia správať. No ja som na vlastné oči videl, ako dôkladne tu separujú plastový odpad. Z riek do sietí zbierajú aj malé polorozpadnuté kúsky plastov, triedia ich a dávajú do výkupu. A z toho žijú. Oni vlastne ani nemajú na výber správať sa inak ako ekologicky, lebo by tam tých smetí mali ešte oveľa oveľa viac," spomenul fotograf.

Väčšina odpadu končí v rozvojových krajinách

K spolupráci na výstave na pôde UKF v Nitre Martina Baláža oslovil Mgr. Martin Kratochvil, PhD., z Katedry výtvarnej tvorby a výchovy PF UKF. S ním pred rokmi zakladal Fotoklub na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde študovali. Teraz bol kurátorom výstavy svojho dlhoročného priateľa.

Balážova výstava O dôsledkoch odpadu medzi ľuďmi podľa Mgr. Kratochvila odkazuje na filozofickú prácu J. J. Rousseaua, ktorá pojednávala o pôvode a základoch nerovnosti medzi ľuďmi.

„Výstava Martina Baláža nadväzuje na uvedený diskurz a prostredníctvom veľkoplošných fotografií - obrazov na plátne, fotografií na papieri a jednej inštalácie – ukazuje javy a fakty súvisiace s dopadom odpadu na životné prostredie. Ponúka pohľad do prostredia života ľudí africkej Ghany a ázijského Bangladéša. Proces interpretácie Balážovej výstavy vedie k problematizovaniu nie tak života obyvateľov týchto dvoch krajín, ale života nás Európanov, Slovákov nevynímajúc," skonštatoval kurátor Martin Kratochvil.

Elektrotechnický priemysel podľa neho generuje ročne približne 40 miliónov ton odpadu z tovarov, ako sú počítače, tlačiarne či telefóny. Toto číslo stále stúpa a väčšina odpadu končí v rozvojových krajinách. Je preto potrebné poukázať na kauzálne súvislosti tohto fenoménu a vzťahu nerovnosti medzi ľuďmi, resp. chudobnými a bohatými štátmi sveta.

Ing. Jana Černáková,
R - Oddelenie médií, foto: JČ

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

UZÁVIERKY 1. KOLA PRE PRIJÍMANIE PRIHLÁŠOK

- Bakalárske štúdium
  - **31. marec 2020**
- Magisterské štúdium
  - **30. apríl 2020**
- Doktorandské štúdium
  - **31. máj 2020**

TERMÍN KONANIA PRIJÍMACÍCH SKÚŠOK

Bakalárske štúdium:

- Pedagogická fakulta, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva
  - **14. – 17. apríl 2020**
- Filozofická fakulta, Fakulta prírodných vied, Fakulta stredoeurópskych štúdií, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva
  - **8. – 19. jún 2020**

Magisterské štúdium:

- Všetky fakulty
  - **8. – 12. jún 2020**

Doktorandské štúdium:

- Všetky fakulty
  - **29. jún – 3. júl 2020**

bližšie informácie:

www.ukf.sk